NEWYDDION MAWR

Oddiwrth y Sêr.

NEU

ALMANACC

Am y Flwyddyn o oedran { Y Bŷd, 5647. Crist, 1698.

Yn Cynwŷs

Pôb pêth ar a Berthyno i Almanacc;

At yr hwn a chwanegwŷd

Ffeiriau Cymru, a rheini o ffeiriau Lloeger ar sŷdd yn agos i Gymru:

A Charol; a Dyriau Newŷddion.

Y Pedwaredd-ar-bymtheg o wneuthuriad *Tho. Jones*

AT Y DARLLENYDD

Y Cymru mwynion.

NId wŷf yn ammeu nad oedd rhai yn Teuru wrthŷch ddarfod i mi yn fy Almanacc y llynedd edliw i Chwi i gŷd eich diyſtyrwch o'r Gymraeg, a'ch difenwi oll drwŷ eiriau diflas anweddaidd yn y Saeſnaeg oedd yn niwedd yr Almanacc hwnnw; Ni feiais if ar neb yno ar oedd yn Caru Cymraeg, ac yn hoffi goneſtrwŷdd; Ond y llythŷr hwnnw a yſcrifennais at y Cymru ſŷdd yn diyſtyru, ac yn caſau yr Iaith Gymraeg; Ac yn ffiaidd Ganddŷnt bawb a'i trino: Ond cywilyddus i neb wrthwŷnebu iaith eu Mam? A ffieiddio yr hwn a'i hymgleddo? a dyfeiſio pôb anwiredd cywilyddus yn ei erbŷn? Dymma'r Achoſion a wnaeth i mi yrru y llythŷr Saeſnaeg hwnnw at y Cymru ſaiſnigaidd, ſŷdd yn eu tybiaid eu hunain yn rhŷ foneddigaidd i ddarllain cymraeg, I dalu'r ſâth ddiolch i rheini am eu cariad ag a hauddent.

Heblaw y rheini, i mae llawer o Siopwŷr Cymru yn ceiſio mygu a diddymmu'r Gymraeg, drwŷ nagcau prynnu y llyfrau a ddêlont allan i waſanaethu eu cymydogion a hwŷnt am eu harian: Ac am hynnŷ Dymuno yr wifi ar y Cymru (a ewŷllyſio gael y llyfrau Cymraeg a henwir yn niwedd y llyfr hwn &c.) Geryddu y Siopwŷr a adawont ar y wlâd eu heiſiau, drwŷ eſgeuluſo eu prynnu pân allont eu cael ar bris gweddaidd, fel a byddant bob Blwŷddŷn ar gynnig iddŷnt (yn y ffeiriau, a'r mannau a henwir ar y ddalen ddiweddaf o'r llyfr hwn;) drwŷ Arlwŷad neu ddarpariad

Eich

Gwaſanaethwr Goſtyngedig

Thomas Jones.

Mwŷthig.
Gorphenaf
14. 1697.

Y Rhyfeddodau, a'r Troiadau a ddigwŷddasant yn y Bŷd Rhwng yr amser yr Yscrifennais yr Almanacc am y Flwŷddŷn 1697, a'r amser yr yscrifennais yr Almanac hwn.

Y dŷdd o'r mîs sŷdd wrth ddechreu y chwedlau.

MAI. 1696.

7. Bŷ Farw y Frenhines weddw o Spaŷn, yn spaŷn. 18. Mellt a nynnodd dân yn y Ddinas fawr a elwir *Novograd*, yngwlâd *Muscovy*; Ac a Losgodd o dai ynddi ynghŷlch 19000. Ac a laddodd o bobl ynghŷlch 1700. Ac efrŷdd o ddodren a golud a losgodd hefŷdd.

22. Digwŷddodd Tân wrth kissiau *Wapin* yn *Llundain*, yr hwn a losgodd o Dai 41. Ac un Llong.

23. Mellten a dorodd y Ceiliog gwŷnt ar Glochdŷ *Newport*, yn Sîr y Mwŷthig; ac a nynnodd Dân yn y to plwm oedd ar yr Eglwŷs. A pha mwŷa a fwrieu'r bobl o ddŵr iw ddiffodd, mwŷa a nynneu'r tân; Ac yn y diwedd (drwŷ gyngor rhŷwun) Tywallted llaeth i ddiffodd y tân: a hynnŷ a'i diffoddodd yn fŷan.

30. Bŷ farw Arglwŷdd *Capel*, Debuty y *Werddon*.

Y Cornwŷd oedd yn wŷllt yng-wlâd yr *Aipht*, or hwn a bu farw mewn un dŷdd, yn Ninas *Grancaero* ynghŷlch 3000, o bobl, ac yn Ninas *Alexandria* ynghŷlch 100, yn y dŷdd.

MEHEFIN. 1696.

2. Brenin *Ffraingc* a gynygiodd heddwch i'r Dûc o *Savoy*.

7. Bŷ farw Brenin *Poland*, arol hanner blwŷddŷn o afiechŷd.

19. Bŷ Daiar Crŷn yn *Waymouth*, a thros lawer o Filltyroedd yng-orllewŷn *Lloeger*, ac a fwriodd i lawr Ddasau o fawn, a rhai Tai.

GORPHENNAF. 1696.

1. Brenin *ffraingc* ar Dûc o *Savoy* a Gytunasant i roddi eu harfau i lawr dros 30. o ddyddiau.

Llongau *Lloeger* a dirialant filwŷr mewn 4 neu 5 o

 ynŷsoedd

ynŷsoedd yn *ffraingc*, ac a losgasant ynghŷlch 20. o Bentrefŷdd, yn cynwŷs ynddŷnt ynghŷlch 15 Cant o Dai, a llawer o ŷd a Gwair: Ac a laddasant, ac a gymerasant 1600. o enifeiliaid; Ac yn fŷan ar ol hynnŷ llosgasant hefŷd Ddinas Saint *Martŷn* yn *ffraingc*.

Brenin *ffraingc* y drydedd waith a gynygiodd heddwch i'r Aliwns.

AWST. *1696.*

Cododd cynwrf mewn trêf a elwir *ffrŵm*, yngorllewŷn *Lloeger*, rhwng y Cigyddion a'r milwŷr, ynghŷlch gwrthod yr hên Arian; Ac yn yr ymrafael lladdwŷd un Canwriad, ac ynghŷlch *60*. o wŷr eraill.

Bŷ ymladdfa Rhwng yr Emprwr o *Germani*, a'r Tyrkied, yn agos i Ddinas *Tameswâr*: yn yr ymladdfa hon lladdwŷd o'r Tyrkiaid ynghŷlch naw mîl, ac o'r Germŷn ynghŷlch pum mîl; A'r Tyrkiaid a Gollasant y maes

31. Cyhoeddwŷd heddwch yn *ffraingc*, rhwng Brenin *ffraingc* ar Duc o *Savoy*.

MEDI, *1696.*

Digwŷddodd Tân yn *Wolverhamton*, yn Sir y *Mwŷthig*, ac a Losgodd ynghŷlch 100. o Dai: y Tân a fagodd mewn dâs o *Glover* a wneuthbwŷd i fynu yn Thŷ wlŷb.

Morfarch o ddau-naw llâth o hŷd, a ddaeth i'r lan yn *Scotland*.

Brenin *Spain* a syrthiodd yn Glâf o'r Crud; a thrwŷ gymerŷd y *Jesuits Powder*, cadd ymwared a i ddolur dros amser.

Gwŷr *ffraingc*, a'u llongau Rhyfel, a gymerasant 33. o longau *Lloeger*, wrth *Newfound-land* yn y *West-indias*, Ac a losgasant lawer o drefŷdd yno a berthyneu i *Loeger*.

HYDREF, *1696.*

Brenin *spaŷn* a syrthiodd yn glâf drachefen.

TACHWEDD, *1696.*

4. Parliament *Lloeger* a ddymunasant ar y Brenin, yspysu iddŷnt pa faint o Arian a wasanaetheu i Ganlŷn y Rhyfel dros un Flwŷddŷn ymhellach yn erbŷn *ffraingc*. A'r Brenin a yspysodd iddŷnt pa Gost a fuaseu iddo y Flwŷddŷn o'r blaen; Ac a ddywedodd wrthŷnt, mae'r

un

un faint o Arian a waſanaetheu iddo y Flwŷddŷn oedd yn dyfod; A hynnŷ fel a canlŷn.

i Gadw 40000. o Forwŷr dros 13. o Fiſoedd, (ynol 4*l.* a 5*s.* y mis i bob un) 2210000. o bunodd.

i ordinary y Navy 85740. o bunoedd.

i ſwŷddogion y ddwŷ-fil o filwŷr ar y môr. 16972. o bunau.

Am gadw cyfri o'r morwŷr, a'u perthŷnaſeu 59485. o bunnau.

i dalu i 87440. o Filwŷr Tir, yn wŷr meirch, a gwŷr traed, drwŷ gyfri'r ſwŷddogion a'r cyfan ſŷdd dan daledigaeth y Brenin yn Lloeger, a thros y môr. 2007882 o bunnau.

i dalu am amrŷw o bethau eraill a ddigwŷddo wrth ganlŷn y Rhyfel. 500000. o bunnau.

Y Milwŷr ſŷdd dan daledigaeth y Brenin ar fôr a thir ydŷnt 127440, o wŷr.

Yr Arian (a ddywedodd y Brenin) a waſanaetheu i ganlŷn y Rhyfel dros un Flwŷddŷn ŷw 4880079. o Bunnoedd.

Y Parliament arol i'r Brenin yſpŷſu iddŷnt pa faint o Arian a waſanaetheu, A ymroeſant, ac a addawſant roddi i'r Brenin i ganlŷn y Rhyfel yn erbŷn *ffraingc* dros y Flwŷddŷn 1697. o Bunnau 4880079.

Brenin *ſpaŷn* a glafychodd y drydedd waith.

Llong a 82. o bobl ynddi (yn myned o Loeger i'r *Werddon*) a ſuddodd wrth Ddulŷn, a boddodd yr holl bobl onid 2.

RHAGFYR, *1696.*

6. Bŷ farw Arglwŷdd Canghellwr y *Werddon*, Sr. *James Porter.*

27. Digwŷddodd Temheſtl fawr, o Fêllt a thyranau, a Gwŷnt, a Gwlaw, yn cyrrudd o orllewŷn *Lloeger* i eithaf *ſpaŷn*: y mêllt a doddaſant rai o'r Gynnau *Canans* yn y drêf a elwir *Pendenis* yngorllewŷn Lloeger; A'r Gwŷnt a ddiniſtrodd ac a ſuddodd lawer o Longau 'rhŷd ochor *ffraingc*; Ac a fwriodd i lawr lawer o Adeiladaeth Cryfion yn *ſpaŷn*.

JONAWR, 1697.

15. Yr Afon *Jarroline* yn *Scotland* a sychodd yn hesp, dros badair Awr.

21. Cododd llu o Wehyddion sidan yn *Llundain*, ynghŷlch Dêg-mil o rifedi, a'u gwragedd; Ac a aethant yn unol at y Parliament, i ddymuno arnŷnt wneuthur Gweithred o gyfraith yn erbŷn y Marsiandwŷr oedd yn dyfod a sidanau wedi eu gweu i'r Deŷrnas hon: ac yn erbŷn dyfod a Chalico brîth i'r Deŷrnas, yr hŷn oedd yn anrheithio Crefft y Gwehyddion hŷnnŷ: Ar Parliament a wnaethont eu dymuniad hwŷnt.

22. Arian *Lloeger* a wastadlwŷd yn *Scotland* wrth bwŷsau: yr hên Arian am 5*s*. a 4*d*. yr Owns. Ar Arian newŷdd am 5*s*. a 5*d*. yr Owns.

24 Cododd Temhestl o Wŷnt Rhyfeddol ynghŷlch *Llundain*, ac a daflodd Rai o'r Llongau o'r afon i'r lan.

30. Digwŷddodd Temhestl fawr o Wŷnt a Gwlaw, a Mellt a Thyranau yn *Rhufain*; yr hŷn a daflodd i lawr lawer o Adeiladaeth, ac a ddadwreiddiodd 600, o Goed, gan eu taflu 30. o lathennau o'u llê.

CHWEFROR, 1697.

O Ganol y mîs diweddaf, i ganol hwn, bŷ farw o bobl (yn *Livonia* yngwlâd *Poland*) 18000. drwŷ newŷn ac eisieu.

Gwŷr *ffraingc* a Gymerasant ar y môr 28 o Longau *Lloeger*, a 19 o Longau *Holand*, y rhain oedd yn myned o'r *Werddon* i *ffianders* ag ymborth i'r mîlwŷr.

MAWRTH, 1697.

Llongau *Spaŷn* a ddaethant adref, a Mŵn Arian ynddŷnt werth 2000000 o Bunnoedd,

Y Gwehyddion a godasant drachefen yn Llundain, ac a osodasant ar rai o wŷr y Parliament, ac ar eu tai, Ar Parliament a ddymunasant ar y Brenin eu gostegu, ac felly a gwnaeth ef, drwŷ yru y mîlwŷr a'r Traŷn band yn eu herbŷn; Rhai o honŷnt a ladded, a rhai a friwed, a llawer a ddalied ac a yrwŷd ir môr i ymladd yn erbŷn *ffraingc*.

Pump o Longau marsiandwŷr Lloeger, ac wŷth o Longau marsiandwŷr *Holand*, (a thair o Longau Rhyfel gyda hwŷnt)

wrth

wrth ddyfod adref yn llwŷthog, o *Bilbo* yn *Spaen*, Cyfarfodasant a 9 o Longau Rhyfel *ffraingc*; y naw hynny a'u cymmerasant oll, ac a'u dygasant i *ffraingc*.

Bŷ farw Arglwŷdd *Berkley*, *Admiral* neu benswŷddog y môr dan y Brenin *Wiliam*.

Brenhines *Poland* a syrthiodd yn glâf.

EBRILL, 1697.

Pedair o Longau Rhyfel *Lloeger*, a gymmerasant, ac a suddasant ynghŷlch 40. o Longau *ffraingc*, y rhain oeddŷnt yn llwŷthog o ŷd a Halen, yn myned adref i *ffraingc*.

Tarddodd tân yn *Westminster* yn *Llundain*: yr hwn a losgodd 22. o dai, Ac a golledodd y bobl wŷth mil o bunnau.

11. Bŷ Temestl anferth o Fêllt a Thyranau, a gwlaw, yn *Luxenburgh*, yn *Germany*; trwŷ yr hŷn a boddodd 50. o Filwŷr, a 2000 o Ddefaid, o fewn 2 filltir i *Laroche*; A thaflodd i lawr amrŷw o Gestill, ac Eglwŷsŷdd a thai.

15. Bŷ farw Brenin *Swedland*, *Charles* yr XI. yr hwn a aned *Rhagfŷr* 4, 1655. A Goronwŷd 1660. Ac a adawodd y goron iw unig Fâb *Charles*, yr hwn a anwŷd y 27. o *Fehefin* 1682.

Y bobl gyffredin yn *Livonia* yngwlâd *Poland*, (o achos newŷn ac eisieu) a godasant; ac a yrasant i ffoi 3000. o wŷr a yresid iw gostegu.

Brenin *Spayn* a glafychodd drachefen.

MAI, 1697.

4. Daeth y newŷdd fod y newŷn yn chwanegu yn *Livonia*, ac yn *Finland* yn *Swedland*; Ac na welodd y neb a dramwŷodd y wlâd honno, mewn 40. o Filltyroedd neb yn fŷw, ond mewn un pentref un gŵr a'i blant yn ymborthi ar furgŷn, A phlentŷn bâch yn cnoi bron ei fam farw.

5, Pedair o Longau Rhyfel *ffraingc*, a osodasant ar lawer o Longau marsiandaeth *Lloeger*, (y rhain oedd yn myned o Loeger i *Barbados*) ac a gymerasant 14. o honŷnt ac a'u dygasant i *ffraingc*, ac a ddinistriasant amrŷw eraill o honŷnt, ac a Laddasant o wŷr Lloeger 150, ac a friwasant lawer mwŷ.

5. Gwŷr *ffraingc* a amgŷlchasant drêf gadarn yn *fflanders* a elwid *Aeth*, ac a'i cymmerasant mewn 3 wŷthnos o amser.

 6

6. Gwŷr *ffraingc* a gynŷgiasant roddi yr arfau i lawr, a'u gwrthwŷnebwŷr a nagcausant gydtuno i hynnŷ.

Brenhines *Spayn* a galfychodd drachefen o'r crŷd.

Clafychodd ein Brenin *Wiliam* ar ôl iddio dirio yn *Holand*, ac a wellhadd yn fŷan drwŷ ollwng gwaed.

10. Digwŷddodd Tân mewn trêf a elwir *Segedin*, yn *Germany*, (drwŷ ddiofalwch y mîl-wŷr yn Cymerŷd Tabacco) ac a Losgodd mewn tair awr y Castell a llawer o dai, a naw mil sachaid o ŷd a blawd, a llawer o wair, a chyfreidiau eraill i'r mîlwŷr a'u meirch.

17. Digwŷddodd Tân yn *Stockholm*, ac a Losgodd Lŷs Brenin *Swedland*, a llawer o'r Ddinas hefŷd.

25. Ennynnodd tân drachefen yn *Stockholm* mewn 3 o fannau ar unwaith, ac a losgodd y Ddinas agos i gŷd, a daliwŷd amrŷw o ddieithred yn y Ddinas, ymhylîth y rheini i roedd amrŷw o wŷr *ffraingc*, Ac i'r oeddid yn credu mae hwŷnt a wnaetheu y direidi.

26. Y Frenhines weddw o *Spayn*, a syrthiodd yn glâf.

28. Daeth y newŷdd drachefen fod y newŷn yn chwanegu n *ffinland* a *Livonia*, a bod farw o hono Gan-mîl o obl.

MEHEFIN, 1697.

Yr ail dŷdd. 33000. o wŷr *ffraingc* a amgylchasant Ddinas *Barcelona* yn *Spayn*, arfeder ei chymmerŷd wrth nerth eu harfau.

Gwnaed y Duc o *Luxenburgh* yn Frenin *Poland*.

Rhai o Longau Lloeger a gyfarfodasant a llongau *ffraingc* ymhell oddiwrth dir, ac a ymladdasant; y Saeson a gymerasant 5, ac a suddasant 2 o Longau *ffraingc*; ac a wnaethant i'r lleill oll ddiangŷd.

Daeth y newŷdd i Loeger ddarfod i wŷr *ffraingc* ymadel a *New-found-land*, yr hon a gymerasent oddiar y Saeson yn y *Westindia* yn mis *Medi* 1696.

O Ganol mîs *Ebrill* i ganol y mîs ymma, bu llawer o Demhestlau mawr (mewn amrŷw o fannau yn *Lloeger* a *Chymru*) o Eellt a thyrannau, a Gwlaw a chenllŷsg anferth o faint; Rhai o'r Cenllŷsg oedd naw neu ddeg o fodfeddau o amgŷlch; yn lladd defaid a gwŷddau, ac yn dinistrio'r ydau.

Ni

Ni bu odid o wŷthnos yn y Flwŷddŷn nad oedd Gwŷr *Lloeger* yn colli rhai llongau, ac yn Cymmerŷd rhai eraill oddiar wŷr *ffraingc*, feſwl un neu ddwŷ neu dair ar unwaith; ped faſwn yn yſgrifennu y cwbl ymma, buaſeu yn llenwi y llyfr hwn i gŷd.

Y Newŷddion hŷn, a llawer mwŷ a gyhoeddwŷd 'rhŷd Lloeger yn Brintiedig bob wŷthnos yn eu cwrs, fel a digwŷddaſant.

Y nodau Cyffredinol *am y Flwŷddŷn* 1698.

Y Prîf, neu'r Euraid Rifedi, ŷw	8.
Yr Epact, neu'r Serrit, ŷw	28.
Llythyren y Sul ŷw	B.

Dechreu a diwedd y Tympau Cyfraith *yn* Llundain *yn y Flwŷddŷn* 1698.

Tymp Elian ſŷ'n dechreu *Jonawr* 24. *Diweddu* Chwefror 12
Tymp y Paſc ſŷ'n dechreu *Mai* 10. Diweddu *Mehefin*, 6.
Tymp y Drindod ſŷ'n dechreu *Mehefin* 24. *Diweddu Gorph.* 13.
Tymp Mihangel ſŷ'n dechreu *Hydref* 24. *Diweddu Tachwedd* 29

Y Diffŷgiadau a ddigwŷddant yn y Flwŷddŷn 1698.

YN y Flwŷddŷn hon bŷdd dau o ddiffŷgiadau, a rheini ar yr Haul.

Y cyntaf a fŷdd y dŷdd diweddaf o Fîs *Mawrth*, ynghŷlch machlud Haul, ac am hynnŷ ni welir mono gyda ni. Ond bŷdd yn ddiffŷg mawr iawn.

Yr ail diffŷg a fŷdd y 24. dŷdd o *Fedi*, ynghŷlch pedwar y boreu, ac am hynnŷ ni welir mono yn y Gwledŷdd ymma, ond bŷdd Diffŷg mawr iawn.

Eſponi.

Esponiad dalennau'r mîsoedd, a'u Deunŷdd

Y Flwŷddŷn a ranwŷd yn 12 o fisoedd, ac i bôb mîs o honŷnt i mae un tu dalen yn perthŷn. A'r tu dalen hwnnw a ranwŷd yn saith o golofnau neu resau.

1. y golofn gyntaf (neu'r nesaf at y llaw aswŷf) sŷ'n dangos dyddiau'r mis, yn eglur ffigurau.

2. yr ail golofn sŷ'n dangos dyddiau'r wŷthnos yn gyflawn eiriau.

3. y drydedd golofn sŷ'n Cynwŷs y dyddiau Gwŷlion, a'r dyddiau hynod: a Thremiadau 'r planedau; ac ymha Arwŷddion, a graddau or Arwŷddion a bônt yn cael eu tremiadau. Y Dyddiau Gwŷlion a argraphwŷd a llythyrennau duach a mwŷ na'r lleill. Lle na bo lle i roddi tremiad y planedau gyferbŷn ar dŷdd a digwŷddont; Gosodais ffigur o flaen y tremiad i nodi'r dŷdd a bo'r tremiad yn digwŷdd arno; megis a gwelwch gyferbŷn a'r 3 dŷdd o *Jonawr*, 1. ✱ ☉ ♃. ♑ ♏ 22, yn dangos i chwi fod y Tremiad hwnnw yn syrthio ar y dŷdd cyntaf o *Jonawr*; A bod yr ☉ yn y 22 gradd o ♑. a ♃ yn y 22 gradd o ♏.

4. Y bedwaredd golofn sŷ'n dangos symmudiad yr Arwŷddion ynghorph dŷn ac anifail; fel a gwelwch y leni gyferbŷn ar Cyntaf, a'r ail o ddyddiau Jonawr y Gliniau a'r Garrau yn y bedwaredd Golofn, yn dangos i chwi fôd yr Arwŷdd y dyddiau hynnŷ yn y Gliniau a'r Garau: Y deunŷdd a wneir o symmudiad yr Arwŷddion, ŷw, i ddangos

Yr amser cyfleus i gweirio, ac i ollwng gwaed fel a canlŷn.

Os cweirir anifeiliaid pan fo'r arwŷdd yn yr arphed, y Galon neu'r Cefen, neu yn y Cluniau; diameu a bŷdd rhai o honŷnt feirw; ond pan fo'r Arwŷdd mewn rhŷw fan arall, bŷdd Cyfleus i gweirio neu dori ar anifail.

Peryglus

Peryglus ŷw gollwng gwaed ar ddŷn, neu anifail (yn enwedig ar ddŷn) pan fo'r Arwŷdd yn yr aulod neu'r man a Gollynger gwaed o hono; o herwŷdd fôd yr arwŷdd yn Cŷdlifo ſûg a lleithder y Corph i'r aelod neu'r man a bô ynddo, ac yn peryglu pydru'r man a dorrer, neu a friwer pan fo'r arwŷdd ynddo.

5. Y bumed golofn ſŷ'n dangos oed y Lleuad bôb dŷdd; Gyferbŷn a'r dŷdd a fynnoch o Fîs, Cewch (yn y bumed golofn) peſawl dŷdd oed a fo'r Lleuad y dŷdd hwnnw.

6. Y chweched Golofn ſŷ'n dangos yr Awr a'r Munŷd a Codo yr Haul bôb dŷdd trwŷ'r Flwŷddŷn; gyferbŷn a'r dŷdd a fynnoch cewch yr awr tan A. a'r munŷd tan M. megis a gwelwch (yn y chweched golofn honno; gyferbŷn ar 22 dŷdd o Jonawr 7 tan A, a 30 tan M. yn dangos i chwi fôd yr Haul yn Codi 30. munŷd (neu hanner awr) wedi ſaith y 22. dŷdd o Jonawr.

7. Y ſeithfed Golofn ſŷ 'n dangos machludiad yr Haul beunŷdd: ac yn yr un drefn a chodiad yr Haul cewch yr awr tan A. a'r munŷd tan M. gyferbŷn a'r dŷdd a fynnoch.

Oed y Lleuad bôb mîs a gewch ar ben ucha'r dalennau; a hynnŷ mo'r eglur a hawdd ei ddeall na bo raid mo'i ddatguddio yn eglurach i chwi. Ond am y munŷd a bo'r newid neu'r Llawn-lloned, neu chwarterau'r Lleuad; i roedd y llê yn rhŷ brin iw roddi ar lawr; Ac heblaw hynnŷ afreidiol i chwi gael y munŷd; Ond y dŷdd, a'r awr neſaf at y munŷd (pa un bynnag ai o'i ôl, ai o'i flaen) a gewch yn gywir bôb amſer.

JONAWR

JONAWR, 1698.

oed y lleuad.	*dŷdd.*	*awr.*	
newidio	02.	09.	Bore
1. chwarter	09.	10.	Bore
Llawn-lleuad	16.	06.	Bore
3. chwarter	24.	06.	Bore

Dyddiau'r Mis	*Dyddiau'r wŷthnos*	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*symud yr Arwŷdd.*	*oed lleuad bob dŷdd*	Haul yn Codi. A.	M	Haul yn machludo. A.	M
1	Sadwrn	**Enwaediad Crist.**	Gliniau	30	8	1	3	59
2	**Sul.**	2. **Sul** wedi'r natalic.	garrau	1	8	0	4	0
3	Llun.	1. ✶ ☉ ♃. ♑ ♏ 22.	Coesau	2	7	59	4	1
4	Mawrth	Mathusalem.	coesau	3	7	57	4	3
5	Mercher	Simon.	Traed	4	7	56	4	4
6	Jou.	**Dydd Ystwyll.**	Traed	5	7	55	4	5
7	Gwener	Cêd.	Pen. ac	6	7	54	4	6
8	Sadwrn	☌ ♄ ☿. ♒ 9.	wŷneb	7	7	52	4	8
9	**Sul.**	1. **Sul** wedi'r ystwŷll	Gwddw	8	7	51	4	9
10	Llun.	9. △ ♂ ☿. ♎ ♒. 11.	Gwddw	9	7	50	4	10
11	Mawrth	Haul yn ♒.	gwddw.	10	7	48	4	12
12	Mercher	□ ♂ ♀. ♎ ♑. 12	Ysgwŷdd	11	7	47	4	13
13	Jou.	Hilary. *Elien.*	Braich	12	7	45	4	15
14	Gwener	Ilar.	Bronne	13	7	43	4	17
15	Sadwrn	Morus.	Dwŷfron	14	7	42	4	18
16	**Sul.**	2. **Sul** wedi'r ystwŷll	Y cefen	15	7	40	4	20
17	Llun.	□ ♃ ☿. ♏ ♒ 24.	a'r galon	16	7	38	4	22
18	mawrth	Prisca.	y Bol, a'r	17	7	36	4	24
19	mercher	☌ ☉ ♄. ♒ 10.	Perfedd	18	7	35	4	25
20	Jou.	ffabian.	Cluniau	19	7	33	4	27
21	Gwener	Agnes.	cluniau	20	7	31	4	29
22	Sadwrn	✶ ♃ ♀. ♏ ♑ 25.	cluniau	21	7	30	4	30
23	**Sul.**	3. **Sul** wedi r ystwŷll	Arphed	22	7	28	4	32
24	Llun.	23. △ ☉ ♂. ♒ ♎ 14.	Arphed	23	7	26	4	34
25	Mawrth	**Troiad St. Paul.**	Morddw	24	7	25	4	35
26	Mercher	Polycarpus.	-ŷdŷdd.	25	7	23	4	37
27	Jou.	Joan. Crisostom	Morddw.	26	7	21	4	39
28	Gwener	Henry.	Gliniau.	27	7	20	4	40
29	Sadwrn	Valerius.	Garrau	28	7	18	4	42
30	**Sul.**	*Merthŷr Charles.* I.	Coesau.	29	7	16	4	44
31	Llun.	Mihangel.	Coesau.	30	7	14	4	46

CHWEFROR, 1698.

oed y lleuad.	dŷdd.	arw.
newidio	01.	01. Boreu
1. chwarter	07.	07. Nôs
llawn-lleuad	14.	10. Nôs
3. chwarter	22.	12 Nôs

Dyddiau'r Mîs	*Dyddiau'r wŷthnos*	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*Symud Arwŷdd.*	*oed lleuad beunŷdd*	Haul yn codi. A.	Haul yn codi. M.	Haul yn machludo. A.	Haul yn machludo. M.
1	Mawrth	St. ffraid. Seiriol.	Traed	1	7	12	4	48
2	Mercher	**Puredigaeth Mair.**	Traed	2	7	10	4	50
3	Jou.	Blaſti. Llywelŷn.	Traed	3	7	9	4	51
4	Gwener	□ ☉ ♃. ♒ ♏ 26.	Pen, ac	4	7	7	4	53
5	Sadwrn	☌ ♄ ♀. ♒ 12.	wŷneb	5	7	5	4	55
6	**Sul.**	5. **Sul** wedi'r yſtwŷll	Gwddw	6	7	3	4	57
7	Llun.	△ ♂ ♀. ♎ ♒ 16.	Gwddw	7	7	1	4	59
8	Mawrth	☌ ☉ ☿ ♓. 1.	Yſgwŷdd	8	6	59	5	1
9	Mercher	Einion	Braich	9	6	57	5	3
10	Jou.	Alexander	Bronne	10	6	55	5	5
11	Gwener	□ ♃ ☿. ♏ ♒ 27.	Dwŷfron	11	6	53	5	7
12	Sadwrn	*Cyhoedded Bren. Wiliam*	Cefen	12	6	51	5	9
13	**Sul.**	6. **Sul** wedi'r yſtwŷll	Calon	13	6	49	5	11
14	Llun.	*Valanteine.*	Y Bol, ar	14	6	47	5	13
15	Mawrth	□ ♃ ♀. ♏ ♒ 27.	Perfedd	15	6	45	5	15
16	Mercher	Polychran	Y Bol.	16	6	43	5	17
17	Jou.	Hugo	Cluniau	17	6	41	5	19
18	Gwener	Undebŷſt	cluniau	18	6	39	5	21
19	Sadwrn	Sabin	Arphed	19	6	37	5	23
20	**Sul.**	**Sul** *Septuageſima.*	Arphed	20	6	35	5	25
21	Llun.	69. *Merthyron.*	Arphed	21	6	33	5	27
22	Mawrth	△ ♄ ♂. ♒ ♎ 14.	Morddw	22	6	31	5	29
23	Mercher	Egbert Frenin.	-ŷdŷdd.	23	6	29	5	31
24	Jou.	**Gwyl St. Matthias**	Gliniau	24	6	28	5	32
25	Gwener	22. Peder gadeiriog	a	25	6	26	5	34
26	Sadwrn	Tyfaelog	Garrau	26	6	24	5	36
27	**Sul.**	**Sul** *Sexageſima.*	Coeſau	27	6	22	5	38
28	Llun.	Libia.	Coeſau.	28	6	20	5	40

MAWRTH, 1698.

newidio.	02. 08.	Boreu		
1. chwarter	09. 03.	Boreu		
llawn-lleuad	16. 03.	prŷdnawn		
3. chwarter	24. 06.	prŷdnawn		
newidio	31. 06.	prŷdnawn		

Dyddiau'r Mîs	Dyddiau'r wythnos	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*Symud-Arwŷdd.*	*Oed y Ll'uad beunŷdd*	Haul yn codi. *A. M*	Haul yn machludo. *A. M*
1	Mawrth	**Gwyl Ddewi.**	Traed	29	6 18	5 42
2	Mercher	Câd neu chad.	Traed	1	6 16	5 44
3	Jou.	Nou mam Dewi.	Pen, ac	2	6 14	5 46
4	Gwener	□ ♃ ☿. ♏ ♒ 27.	Wŷneb	3	6 12	5 48
5	Sadwrn	6 △ ☉ ♃. ♓ ♏ 27.	Gwddw	4	6 10	5 50
6	**Sul.**	**Sul** *Quinquagesima*	Gwddw	5	6 8	5 52
7	Llun.	(neu Sul ynŷd.	Ysgwŷdd	6	6 6	5 54
8	Mawrth	Nôs ynŷd. Philemon	Braich	7	6 4	5 56
9	Mercher	Mercher y Lludw	Bronne	8	6 2	5 58
10	Jou.	*Lazarus* yn glâf	Bronne	9	6 0	6 0
11	Gwener	Grugor	Y cefen	10	5 58	6 2
12	Sadwrn	Gregory	a'r	11	5 56	6 4
13	**Sul.**	**Sul** *Quadragesima.*	Galon	12	5 54	6 6
14	Llun.	13. △ ♃ ♀. ♏ ♓ 27	Bol, ar	13	5 52	6 8
15	Mawrth	Wŷnebog	Perfedd	14	5 50	6 10
16	Mercher	☍ ☉ ♂. ♈ ♎ 7.	Cluniau	15	5 48	6 12
17	Jou.	Padaric wŷddel	Cluniau	16	5 46	6 14
18	Gwener	Edward	cluniau	17	5 44	6 16
19	Sadwrn	☍ ♂ ♀. ♎ ♈ 5	Arphed	18	5 42	6 18
20	**Sul.**	2 **Sul** o'r grawŷs	Arphed	19	5 40	6 20
21	Llun.	Benedict	Mordd-	20	5 38	6 22
22	Mawrth	Paulinus	wŷdŷdd	21	5 36	6 24
23	Mercher	Godffri	Morddw.	22	5 34	6 26
24	Jou.	Agapitus	Gliniau	23	5 32	6 28
25	Gwener	**Cenadwri Mair.**	Garrau	24	5 30	6 30
26	Sadwrn	✱ ☉ ♄. ♈ ♒ 17.	Coesau	25	5 29	6 31
27	**Sul.**	3 **Sul** o'r grawŷs	Coesau	26	5 27	6 33
28	Llun.	27. △ ♃ ☿. ♏ ♓ 26	Traed	27	5 25	6 35
29	Mawrth	✱ ♄ ♀. ♒ ♈ 17	Traed	28	5 23	6 37
30	Mercher	☍ ♂ ☿. ♎ ♈ 2.	Pen, ac	29	5 21	6 39
31	Jou.	☉. tan ddiffŷg. ♈ 21	Wŷneb.	1	5 19	6 41

EBRILL, 1698.

Oed y lleuad	dŷdd	awr.	
1. chwarter	07.	11.	Boreu
Llawn-lleuad	15.	10.	Boreu
3. chwarter	23.	09.	Boreu
Newidio	30.	01.	Boreu

y ddiau'r Mis.	y ddiau'r wythnos	Dyddiau gwŷl, a bynod. a thremiadau'r planedau.	Symud Arwŷdd.	oed lleuad beunŷdd	Haul yn Codi. A.	M.	Haul yn machludo. A.	M.
1	Gwener	Dychweliad *Mair* i'r	Gwddwf	2	5	17	6	43
2	Sadwrn	(Aipht.	Gwddwf	3	5	15	6	45
3	**Sul**	4. **Sul** o'r grwŷs.	Ysgwŷdd	4	5	13	6	47
4	Llun.	Ambros. Tyrnog.	Braich	5	5	11	6	49
5	Mawrth	Derfel gadarn	Bronnau	6	5	9	6	51
6	Mercher	Llywelŷn	Bronnau	7	5	7	6	53
7	Jou.	☌ ☉ ♀. ♈ 27.	Bronnau	8	5	5	6	55
8	Gwener	⚹ ♄ ☿. ♒ ♈ 18.	Y cefen	9	5	3	6	57
9	Sadwrn	Haul yn ♉.	Ar galon	10	5	1	6	59
10	**Sul.**	5. **Sul** o'r grawŷs.	Y bol	11	5	0	7	0
11	Llun.	*Coroned y Brenin, W.*	Perfedd	12	4	58	7	2
12	Mawrth	Hughe Esgob.	Cluniau	13	4	56	7	4
13	Mercher	Justin	Cluniau	14	4	54	7	6
14	Jou.	Tubirtious.	Cluniau	15	4	52	7	8
15	Gwener	Oswald	Arphed	16	4	50	7	10
16	Sadwrn	Barnard	Arphed	17	4	49	7	11
17	**Sul.**	**Sul** y Blodau.	Morddw	18	4	47	7	13
18	Llun.	22. ☌ ♀ ☿. ♉ 16.	mordd-	19	4	45	7	15
19	Mawrth	☌ ☉ ☿. ♉ 10.	wŷdŷdd.	20	4	43	7	17
20	Mercher	Mercher y brâd.	Gliniau	21	4	41	7	19
21	Jou.	Dŷdd Jou Cablud.	A garrau	22	4	40	7	20
22	Gwener	Gwener y Croglith.	Coesau	23	4	38	7	22
23	Sadwrn	□ ♄. ♀ ☿. ♒ ♉ 19.	Coesau	24	4	36	7	24
24	**Sul.**	**Sul y Pasc.**	Coesau	25	4	35	7	25
25	Llun.	**Gwyl St Marc.**	Traed	26	4	33	7	27
26	Mawrth	☍ ♃. ☿ ♀. ♏ ♉ 23.	Traed	27	4	32	7	28
27	Mercher	△ ♂ ☿. ♍ ♉ 26.	Pen, ac	28	4	30	7	30
28	Jou.	□ ☉ ♄. ♉ ♒ 29.	Wŷneb	29	4	29	7	31
29	Gwener	Pedro. milain.	Gwddwf	30	4	27	7	33
30	Sadwrn	△ ♃ ♀. ♍ ♉ 27.	Gwddwf	1	4	25	7	35

MAI, 1698.

oed y lleuad	dŷdd	awr.	
1. chwarter	06.	10.	Nôs
Llawn-lleuad	14.	11.	Nôs
3. chwarter	22.	08.	Nôs
Newidio	29.	08.	Boreu

Dyddiau'r Mis	Dyddiau'r wythnos	Dyddie gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.	Symud Arwŷdd	oed y lleuad beunŷdd	Haul yn Codi. A.	M.	Haul yn machludo A.	M.
1	**Sul.**	**Gwyl** St. **Philip**, *a Iago*	Yſgwŷdd	2	4	23	7	37
2	Llun.	☍ ☉ ♃. ♉ ♏ 22.	Braich	3	4	21	7	39
3	Mawrth	Caffael y Groes	Bronne	4	4	20	7	40
4	Mercher	Dŷdd melangell	Bronnau	5	4	19	7	41
5	Jou.	Aeth Criſt i'r Nêf	Y Cefen,	6	4	17	7	43
6	Gwener	St. Joan ẏn yr olew.	a'r galon	7	4	16	7	44
7	Sadwrn	△ ☉ ♂. ♉ ♍ 27	Y Bol	8	4	15	7	45
8	**Sul.**	2 **Sul** wedi'r Paſc.	A'r	9	4	13	7	47
9	Llun.	Nicholas	Perfedd	10	4	12	7	48
10	mawrth	△ ♄ ☿. ♒ ♊ 19.	Cluniau	11	4	10	7	50
11	mercher	Dŷdd Anthoni	cluniau	12	4	8	7	52
12	Jou.	Haul yn ♊.	Arphed	13	4	7	7	53
13	Gwener	Sulian. mael.	Arphed	14	4	5	7	55
14	Sadwrn	Bonifface	Arphed	15	4	4	7	56
15	**Sul.**	3 **Sul** wedi'r Paſc.	morddw-	16	4	3	7	57
16	Llun.	granog	ŷdŷdd	17	4	2	7	58
17	mawrth	□ ♂ ☿. ♍ ♊ 29	gliniau	18	4	1	7	59
18	mercher	Diliw yn dechreu	a	19	4	0	8	0
19	Jou.	△ ♄ ♀. ♒ ♊ 19	garrau	20	3	59	8	1
20	gwener	Annue	Coeſau	21	3	58	8	2
21	Sadwrn	Collen	Coeſau	22	3	57	8	3
22	**Sul.**	4 **Sul** wedi'r Paſc.	Traed	23	3	56	8	4
23	Llun.	Wiliam	Traed	24	3	55	8	5
24	mawrth	□ ♄ ♃, ♒ ♏ 19.	Pen, ac	25	3	54	8	6
25	mercher	Urban Denŷs.	Wŷneb	26	3	53	8	7
26	Jou.	Auguſt. Beda	Gwddwf	27	3	53	8	7
27	gwener	Armon, *M*ihangel	gwddwf	28	3	52	8	8
28	Sadwrn	Jonas	Yſgwŷdd	29	3	51	8	9
29	**Sul.**	*Ganed Charles* 2. a	Braich	1	3	50	8	10
30	Llun	**Sul** y gweddiau	Bronnau	2	3	50	8	10
31	mawrth	□ ♂ ♀. ♎ ♋ 4.	Bronnau	3	3	50	8	10

MEHEFIN, 1698.

Oed y lleaud.	*dŷdd.*	*awr.*	
1 chwarter	05.	10.	Boreu
Llawn-lleuad	13.	02.	Prŷdn.
3 chwarter	21.	04.	Boreu.
Newidio	27.	05.	Nôs.

Dyddiau'r Mis	*Dyddiau'r wythnos*	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a Thremiadau'r planedau.*	*Symud. Arwŷdd.*	*oed lleuad beunŷdd*	Haul yn Codi. A.	M.	Haul yn machludo. A.	M.
1	Mercher	△ ☉ ♄. ♊ ♒ 20.	Cefen	4	3	49	8	11
2	Jou.	**Dydd Jou Derchafel**	Calon	5	3	49	8	11
3	Gwener	1. ☌ ☿ ♀. ♋ 6.	Y Bol	6	3	49	8	11
4	Sadwrn	Pedrog.	a'r	7	3	48	8	12
5	**Sul.**	□ ♂ ☿. ♎ ♋ 5.	Perfedd	8	3	48	8	12
6	Llun.	Llosced Teml Diana	Cluniau	9	3	48	8	12
7	*Mawrth*	Paul	Cluniau	10	3	47	8	13
8	*Mercher*	Wiliam.	Arphed	11	3	47	8	13
9	Jou.	Barnim	Arphed	12	3	47	8	13
10	gwener	11. △ ♃ ♀. ♏ ♋ 18	Arphed	13	3	47	8	13
11	Sadwrn	**Gwyl St. Barnabas**	mordd-	14	3	47	8	13
12	**Sul.**	**Y Sul-Gwynn.**	wŷdŷdd	15	3	47	8	13
13	Llun.	12. ☌ ☉ ☿. ♋ 1.	Gliniau	16	3	47	8	13
14	*Mawrth*	Basil.	a	17	3	47	8	13
15	*Mercher*	Trillo	Garrau	18	3	47	8	13
16	Jou.	Curic. Elidan.	Coesau	29	3	48	8	12
17	gwener	St. Alban. mylling.	Coesau	20	3	48	8	12
18	Sadwrn	Homer	Traed	21	3	48	8	12
19	**Sul.**	**Sul y Drindod.**	Traed	22	3	49	8	11
20	Llun.	Edward	Pen	23	3	49	8	11
21	*Mawrth*	Alban.	ac	24	3	50	8	10
22	*Mercher*	Gwenfrewi.	Wŷneb	25	3	50	8	10
23	Jou.	Basilus	Gwddw	26	3	51	8	9
24	Gwener	**Ganed St. Joan.**	Gwddw	27	3	51	8	9
25	Sadwrn	□ ☉ ♂. ♋ ♎ 14.	Ysgwŷdd	28	3	52	8	8
26	**Sul.**	1. **Sul** wedi'r drindod	Braich	29	3	52	8	8
27	Llun.	Y 7. gysgaduriaid	Bronnau	1	3	53	8	7
28	*Mawrth*	△ ♃ ☉. ♏ ♋ 17	Bronnau	2	3	54	8	6
29	*Mercher*	**Gwyl St. peter.**	Y Cefen	3	3	55	8	5
30	Jou.	Paul yn ymchwel.	A'r galon	4	3	56	8	4

B

GORPHENNAF, 1698.

Oed y lleuad	dydd	awr.
1. chwarter	05.	01. Boreu
Llawn-lleuad	13.	04. Boreu
3. chwarter	20.	08. Boreu
Newidlo	27.	01. Boreu

Dyddiau'r Mis	Dyddiau'r wythnos	Dyddiau gwyl, a hynod. a thremiadau'r planedau	Symud Arwydd	Oed lleuad bennydd	Haul yn Codi. A.	M	Haul yn machludo A.	M.
1	Gwener	Aaron.	Bol.	5	3	57	8	3
2	Sadwrn	Ymweliad *Mair.*	Perfedd	6	3	58	8	2
3	**Sul.**	2. **Sul** wedi'r drindod	Cluniau	7	3	59	8	1
4	Llun.	3 △ ♄ ♂. ♒ ♎ 18.	Cluniau	8	4	0	8	0
5	Mawrth	Esaias brophwyd.	Cluniau	9	4	1	7	59
6	Mercher	□ ♃ ♀. ♏ ♌ 17.	Arphed	10	4	3	7	57
7	Iou.	☍ ♄ ♀. ♒ ♌ 18.	Arphed	11	4	4	7	56
8	Gwener	Grimbald.	Morddw-	12	4	5	7	55
9	Sadwrn	⚹ ♂ ♀. ♎ ♌ 21.	ŷdŷdd.	13	4	6	7	54
10	**Sul.**	3. **Sul** wedi'r drindod	morddw.	14	4	7	7	53
11	Llun.	Gowair. A Bened.	Gliniau	15	4	9	7	51
12	mawrth	□ ♄ ♃. ♒ ♏ 17.	Garrau	16	4	10	7	50
13	mercher	Doewan.	Coesau	17	4	12	7	48
14	Iou.	Garmon. Bonaf.	Coesau	18	4	13	7	47
15	Gwener	Swithin.	Traed	19	4	15	7	45
16	Sadwrn	△ ♃ ☿. ♏ ♋ 17.	Traed	20	4	16	7	44
17	**Sul.**	4. **Sul** wedi'r drindod	Traed	21	4	18	7	42
18	Llun.	St. Edward.	Pen, ac	22	4	19	7	41
19	mawrth	Dyddier Cŵn dechreu	Wŷneb	23	4	21	7	39
20	mercher	Margred.	Gwddwf	24	4	23	7	37
21	Iou.	*Mair* Fagdalen.	Gwddwf	25	4	24	7	36
22	gwener	□ ♂ ☿. ♎ ♋. 28.	Ysgwŷdd	26	4	25	7	35
23	Sadwrn	Apolin.	Braich	27	4	27	7	33
24	**Sul.**	5. **Sul** wedi'r drindod	Bronnau	28	4	28	7	32
25	Llun.	**Gwyl St. Iaco.**	Bronnau	29	4	29	7	31
26	mawrth	Ann Mam *Mair.*	Cefen	30	4	30	7	30
27	mercher	29. ☍ ☉ ♄. ♌ ♒ 16.	Calon	1	4	32	7	28
28	Iou.	31. □ ☉ ♃. ♌ ♏ 18	Y Bol	2	4	33	7	27
29	gwener	31. ⚹ ♃ ♀. ♏ ♍ 18.	A'r	3	4	35	7	25
30	Sadwrn	31. ☍ ♄ ☿. ♒ ♌ 16	Perfedd	4	4	36	7	24
31	**Sul.**	6. **Sul** wedi'r drindod	Cliniau	5	4	38	7	22

AWST, 1698.

Oed y lleuad.	dŷdd.	awr.	
1 chwarter,	03.	06.	prŷdnawn
llawn-lleuad	11.	03.	prŷdnawn
3 chwarter	18.	02.	prŷdnawn
newidio	25.	01.	prŷdnawn

Dyddiau'r Mis	Dyddiau'r wythnos	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*ymmu Arwŷdd.*	*Oed lleuad beunŷdd.*	Haul yn codi. A.	M.	Haul yn machludo. A.	M.
1	Llun.	□ ♃ ☿. m ♌ 18.	Cluniau	6	4	39	7	21
2	Mawrth	☌ ☉ ☿. in ♌ 20.	Arphed	7	4	40	7	20
3	Mercher	Pendefig.	Arphed	8	4	42	7	18
4	Jou.	Ariſtarcus.	Arphed	9	4	44	7	26
5	Gwener	Oſwallt Frenin	Morddw-	10	4	46	7	14
6	Sadwrn	Ymrithiad Ieſu.	-ŷdŷdd.	11	4	48	7	12
7	**Sul.**	7 **Sul** wedi'r drindod	Gliniau	12	4	49	7	11
8	Llun.	Illog o hirnant.	Garrau	13	4	51	7	9
9	Mawrth	Julian.	Coeſau	14	4	53	7	7
10	Mercher	Laurence.	Coeſau.	15	4	55	7	5
11	Jou.	Gilbert.	Coeſau.	16	4	57	7	3
12	Gwener	⚹ ♂ ☿. m ♍ 11.	Traed	17	4	58	7	2
13	Sadwrn	Haul yn ♍.	Traed	18	5	0	7	0
14	**Sul.**	8 **Sul.** wedi'r drindod	Pen, ac	19	5	2	6	58
15	Llun.	Gwŷl Fair gyntaf.	wŷneb	20	5	4	6	56
16	Mawrth	Rochus.	Gwddw	21	5	6	6	54
17	Mercher	⚹ ♃ ☿. m ♍ 20.	Gwddw	22	5	8	6	52
18	Jou.	□ ♄ ♂. ♒ m 15.	Yſgwŷdd	23	5	10	6	50
19	Gwener	Sabaldus.	Braich	24	5	12	6	48
20	Sadwrn	Barnard.	Bronne	25	5	14	6	46
21	**Sul.**	9 **Sul** wedi'r drindod	Dwŷfron	26	5	16	6	44
22	Llun.	△ ♄ ♀. ♒ ♎ 14.	Y Cefen	27	5	18	6	42
23	Mawrth	Zacheus.	A'r	28	5	20	6	40
24	Mercher	**Gwŷl** St. **Bartholome.**	galon	29	5	22	6	38
25	Jou.	Ganed Lewis 14. 1638	Y Bol, ar	1	5	24	5	36
26	Gwener	Dyddie'r cŵn diweddu	Perfedd	2	5	26	6	34
27	Sadwrn	G. Feddwid.	Cluniau	3	5	27	6	33
28	**Sul.**	10 **Sul** wedi'r drindod	Cluniau	4	5	29	6	31
29	Llun.	☌ ♃ ♂. m 22.	Arphed	5	5	31	6	29
30	Mawrth	Joan.	Arphed	6	5	33	6	27
31	Mercher	Adrian.	Arphed	7	5	35	6	25

MEDI, 1698.

Oed y lleuad.	*dydd.*	*awr.*	
1 chwarter,	02.	01.	prŷdnawn
Llawn-lleuad	10.	01.	Boreu.
3 chwarter,	16.	08.	Nôs.
Newidio,	24.	04.	Boreu.

Dyddiau'r Mis	*Dyddiau'r wythnos*	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*Symud Arwŷdd.*	*oed lleuad bob dŷdd*	Haul yn Codi. A.	M	Haul yn machludo. A.	M
1	Jou.	Silin.	Morddw-	8	5	37	6	23
2	Gwener	△ ♄ ☿. ♒ ♎ 14	ŷdŷdd.	9	5	39	6	21
3	Sadwrn	Gregory.	Gliniau	10	5	41	6	19
4	**Sul.**	11 **Sul** wedi'r drindod	a	11	5	43	6	17
5	Llun.	✱ ☉ ♃. ♍ ♏ 23.	Garrau	12	5	45	6	13
6	Mawrth	Jdlos.	Coesau	13	5	47	6	15
7	Mercher	Enurchus.	Coesau	14	5	49	6	11
8	Jou.	Ganedigaeth *Mair.*	Traed	15	5	51	6	9
9	Gwener	Y Ddelw fŷw.	Traed	16	5	53	6	7
10	Sadwrn	Nicholas.	Pen. ac	17	5	55	6	5
11	**Sul.**	12 **Sul** wedi'r drindod	wŷneb	18	5	57	6	3
12	Llun.	Cyhŷd nôs a dŷdd	Gwddw	19	5	59	6	1
13	Mawrth	Haul yn ♎.	Gwddw	20	6	1	5	59
14	Mercher	Dŷdd y grôg neu groes	Ysgwŷdd	21	6	3	5	57
15	Jou.	□ ♄ ♀. ♒ ♏ 13.	Braich	22	6	5	5	55
16	Gwener	Edŷth,	Llaw.	23	6	7	5	53
17	Sadwrn	✱ ☉ ♂. ♎ ♐ 6.	Bronne	24	6	9	5	51
18	**Sul.**	13 **Sul** wedi'r drindod	Dwŷfron	25	6	11	5	49
19	Llun.	Gwenfrewŷ.	Cefen	26	6	13	5	47
20	mawrth	Eustachus.	Calon	27	6	15	5	45
21	mercher	**Gwyl St. Matthew.**	Bol,	28	6	17	5	43
22	Jou.	Morus.	Perfedd	29	6	19	5	41
23	Gwener	☉ dan ddiffŷg yn ♎.	Cluniau	30	6	21	5	39
24	Sadwrn	Tecla.	cluniau	1	6	23	5	37
25	**Sul.**	14 **Sul** wedi'r drindod	cluniau	2	6	25	5	35
26	Llun.	△ ☉ ♄. ♎ ♒ 13	Arphed	3	6	26	5	34
27	Mawrth	☌ ♃ ♀. ♏ 26.	Arphed	4	6	28	5	32
28	Mercher	✱ ♄ ♂. ♒ ♐ 13	Morddw	5	6	30	5	30
29	Jou.	**Gwyl St. Michael.**	-ŷdŷdd.	6	6	32	5	28
30	Gwener	Jerom.	Morddw.	7	6	34	5	26

HYDREF, 1698.

1. chwarter	02.	08.	Boreu
Llawn-lleuad	09.	haner	Dŷdd
3. chwarter	16.	03.	Boreu
Newidio	23.	09.	Nos.
1. chwarter	31.	11.	nôs.

Dyddiau'r Mîs	Dyddiau'r wythnos	*Dyddiau gwŷl, a hynod. a thremiadau'r planedau.*	*Symud Arwŷdd.*	Oed y lleuad beunydd	Haul yn Codi. A.	M.	Haul yn machludo. A.	M.
1	Sadwrn	Silin a Garmon	Gliniau	8	6	36	5	24
2	**Sul**	St. Thomas o henffordd	Garrau	9	6	38	5	22
3	Llun.	15 **Sul** wedi'r drindod	Coesau	10	6	40	5	20
4	Mawrth	Ffrancis.	Coesau	11	6	42	5	18
5	Mercher	Cynhafal.	Coesau	12	6	44	5	16
6	Jou.	Ffŷdd.	Traed	13	6	46	5	14
7	Gwener	Marcell.	Traed	14	6	48	5	12
8	Sadwrn	Carmarch.	Pen, ac	15	6	50	5	10
9	**Sul.**	16 **Sul** wedi'r drindod	Wŷneb	16	6	52	5	8
10	Llun.	♂ ☉ ☿. ♎ 27.	Gwddwf	17	6	54	5	6
11	Mawrth	⚹ ♄ ♀. ♒ ♐ 13.	Gwddwf	18	6	56	5	4
12	Mercher	⚹ ♂ ☿. ♐ ♎ 23.	Ysgwŷdd	19	6	58	5	2
13	Jou.	St. Edward.	Braich	20	7	0	5	0
14	Gwener	Talemoc.	Bronnau	21	7	1	4	59
15	Sadwrn	Tudŷr.	Dwŷfron	22	7	3	4	57
16	**Sul.**	17 **Sul** wedi'r drindod	Cefen	23	7	5	4	55
17	Llun.	⚹ ♀ ☿. ♐ ♎ 20.	Calon	24	7	7	4	53
18	Mawrth	**Gwyl St Luc, Efeng.**	Y bol	25	7	9	4	51
19	Mercher	Ptolomy Sywedŷdd	A'r	26	7	10	4	50
20	Jou.	Gwendolina.	Perfedd	27	7	12	4	48
21	Gwener	11000 Gwŷryfod.	Cluniau	28	7	14	4	46
22	Sadwrn	mari Sala.	Cluniau	29	7	16	4	44
23	**Sul.**	18 **Sul** wedi'r drindod	Arphed	1	7	18	4	42
24	Llun.	Cadfarch.	Arphed	2	7	20	4	40
25	Mawrth	□ ☉ ♄. ♏ ♒ 13.	Mordd-	3	7	22	4	38
26	Mercher	Amandus.	wŷdŷdd.	4	7	24	4	36
27	Jou.	Ursula.	morddw.	5	7	25	4	35
28	Gwener	**St. Simon,** a **St. Jud**	Gliniau	6	7	27	4	33
29	Sadwrn	Narcustus.	Garrau	7	7	29	4	31
30	**Sul.**	19 **Sul** wedi'r drindod	Coesau	8	7	30	4	30
31	Llun.	Dagfael.	Coesau	9	7	32	4	28

TACHWEDD, 1698.

Oed y lleuad, dÿdd. awr.

llawn-lleuad	07.	09.	Nôs.
3. chwarter	14.	03.	prÿdnawn
newidio	22.	03.	prÿdnawn
1 chwarter,	30.	04.	prÿdnawn

Dyddiau'r Mîs	Dyddiau'r wythnos	Dyddiau gwÿl, a hynod. a threniadau'r planedau.	Symud, Arwÿdd.	Oed lleuad beunydd	Haul yn codi. A.	Haul yn codi. M.	Haul yn machludo. A.	Haul yn machludo. M.
1	Mawrth	**Gwyl yr holl Saint.**	Coeſau	10	7	34	4	26
2	Mercher	Gwÿl y Meirw.	Traed	11	7	35	4	25
3	Jou.	Chriſtiolus. clÿdog.	Traed	12	7	37	4	23
4	Gwener	**Ganed y Brenin** Wil.	Pen, ac	13	7	39	4	21
5	Sadwrn	**Brad y powdwr gwn**	Wÿneb	14	7	40	4	20
6	**Sul.**	20 **Sul** wedi'r drindod	Gwddw	15	7	42	4	18
7	Llun.	☌ ♂ ♀. ♑ 12.	Gwddw	16	7	43	4	17
8	Mawrth	□ ♄ ☿. ♒ ♏ 14.	Yſgwÿdd	17	7	44	4	16
9	Mercher	✱ ♀ ☿. ♑ ♏ 15.	Braich	18	7	46	4	14
10	Jou.	✱ ♂ ☿. ♑ ♏ 15.	Bronnau	19	7	47	4	13
11	Gwener	Marthin, Haul yn ♐	Bronnau	20	7	49	4	11
12	Sadwrn	Cadwaladr. Padarn,	Y cefen	21	7	50	4	10
13	**Sul.**	21 **Sul** wedi'r drindod	a'r Galon	22	7	51	4	9
14	Llun.	Meilic. Cadfrael,	Y Bol,	23	7	53	4	7
15	Mawrth	Machudd.	a'r	24	7	54	4	6
16	Mercher	Edmund.	Perfedd	25	7	56	4	4
17	Jou.	Huw.	Cluniau	26	7	57	4	3
18	Gwener	galaſins.	Cluniau	27	7	59	4	1
19	Sadwrn	☌ ☉ ♃. ♐ 8.	Arphed	28	8	0	4	0
20	**Sul.**	22 **Sul** wedi'r drindod	Arphed	29	8	1	3	59
21	Llun.	Digain.	Arphed	30	8	2	3	58
22	Mawrth	Siſilia. Dyniolen.	Mordd-	1	8	3	3	57
23	Mercher	Clement.	wÿdÿdd	2	8	4	3	56
24	Jou.	☌ ♃ ☿. ♐ 9.	Gliniau	3	8	5	3	55
25	Gwener	Catherine.	a	4	8	6	3	54
26	Sadwrn	✱ ☉ ♄, ♐ ♒ 15.	Garrau	5	8	7	3	53
27	**Sul.**	1. **Sul** o Advent.	Coeſau	6	8	7	3	53
28	Llun.	✱ ♄ ☿. ♒ ♐ 15.	Coeſau	7	8	8	3	52
29	Mawrth	Sadwrn,	Traed	8	8	9	3	51
30	Mercher	**Gwyl** St. **Andrews.**	Traed	9	8	9	3	51

RHAGFYR, 1698.

Oed y lleuad,	dŷdd,	awr.	
Llawn-lleuad	07,	09.	Boreu
3 chwarter	14,	07.	Boreu
Newidio	22,	11.	Boreu
1 chwarter	30,	04.	Boreu

Dyddiau'r Mis	Dyddiau'r Wythnos	Dyddiau gwŷl, a hynod a bremiadau'r planedau	Symud Arwŷdd.	oed lleuad beunŷdd	Haul yn Codi A.	M	Haul yn machludo A.	M
1	Jou.	Grwst. Llechid.	Y Pen	10	8	10	3	50
2	Gwener	☌ ☉ ☿. ♐ 21	a'r	11	8	10	3	50
3	Sadwrn	Castianus.	Wŷneb	12	8	11	3	49
4	**Sul.**	2. **Sul** o Adfent,	Gwddw	13	8	11	3	49
5	Llun.	Gowrda.	Gwddw	14	8	12	3	48
6	Mawrth	Nicholas.	Ysgwŷdd	15	8	12	3	48
7	Mercher	Ambros.	Braich	16	8	12	3	48
8	Jou.	Ymddwŷn *Mair*,	Dwŷfron	17	8	13	3	47
9	Gwener	Joachim. Ciprian.	Bronnau	18	8	13	3	47
10	Sadwrn	Troead y rhôd,	Y cefen	19	8	13	3	47
11	**Sul.**	3 **Sul** o Adfent	a'r galon	20	8	13	3	47
12	Llun.	ffewŷn.	Y Bol a'r	21	8	13	3	47
13	Mawrth	⚹ ♃ ♀. ♐ ♒ 13.	Perfedd	22	8	13	3	47
14	Mercher	Nicasious.	Cluniau	23	8	13	3	47
15	Jou.	Falerian.	Cluniau	24	8	12	3	48
16	Gwener	Anan. Azar. misael,	Arphed	25	8	12	3	48
17	Sadwrn	⚹ ♃ ♂. ♐ ♒ 14.	Arphed	26	8	12	3	48
18	**Sul.**	4 **Sul** o Adfent.	Arphed	27	8	11	3	49
19	Llun.	Leonard.	morddw	28	8	11	3	49
20	Mawrth	Amon.	ŷdŷdd	29	8	10	3	50
21	Mercher	**Gwyl St. Thomas.**	morddw	30	8	10	3	50
22	Jou.	☌ ♄ ♂ ♀. ♒ 17,	Gliniau	1	8	9	3	51
23	Gwener	Fictoria,	a garrau	2	8	8	3	52
24	Sadwrn	Grugor,	Coesau	3	8	8	3	52
25	**Sul.**	**Gwyl Natolic Crist.**	Coesau	4	8	7	3	53
26	Llun.	**G. St. Stephen Mer.**	Traed	5	8	6	3	54
27	mawrth	**G. St. Joan Apostol**	Traed	6	8	6	3	54
28	mercher	**G. y Fil Feibion.**	Traed	7	8	5	3	55
29	Jou.	Thomas o gaint.	Pen, ac	8	8	4	3	56
30	Gwener	Dafŷdd Erenin.	Wŷneb	9	8	3	3	57
31	Sadwrn.	Silvester.	Gwddw.	10	8	2	3	58

SYWEDYDDOL FARNEDIGAETH,

AM Y FLWYDDYN. 1698.

GAn Ystyried nad oes fawr or bobl yn deall figurau neu Addurnau Sywedyddiaeth; na nodau'r planedau a'r Arwŷddion, na'r geiriau Sywedyddawl chwaith sŷdd arferedig i ddatcan y gelfyddud; Gadewais y pethau hynnŷ (nesaf a gellais) allan o'm Llyfr y leni; Ac ysgrifennais yr hŷn a ganffyddir wrthŷnt, yn gymraeg groew esmwŷth a hawdd ei deall, fel a canlŷn.

Y Barnedigaeth Cyntaf (am y Chwarter cyntaf o'r Flwŷddŷn 1698) a dynwŷd wrth fynediad yr Haul i Arwŷdd yr *Afr*, yr unfedarddeg dŷdd o Fis *Rhagfŷr*, 1697. 39 munŷd cŷn un ar y glôch y Boreu: Ar y cyfamser hwnnw cyfrifir (yn y ffordd Sywedyddol) fôd y Flwŷddŷn 1698. yn dechreu.

Ac wrth yr Addurn hwnnw a osodais ar fynediad yr Haul i Arwŷdd yr *Afr*, deallaf a bŷdd *Lloeger* a *Chymru* yn fwŷ llwŷddiannus na'u gelynnion y chwarter cyntaf o'r Flwŷddŷn; Ac a bŷdd y bobl gyffredin yn amlach eu harian nac a buont yn ddiweddar; y Trethi sŷ'n dechreu gwareiddio; Ar bobl yn unol sŷ'n myfyrio eu hesgusodi eu hunain oddiwrth bôb dwŷs draul; Y dwfr a redodd i'r pant y llynedd, a ddychwel i'r brynniau y leni; y bobl a'r anifeiliaid a fyddant iachus y gaiaf hwn yn amlaf. Etto 'rwifi'n ofni a bŷdd y bobl anesmwŷth yn myfyrio rhŷw ddrygioni yn erbŷn eu gwaredŷdd; a hynnŷ a bâr gythryfwl mewn rhai mannau; a cholli gwaed yn y diwedd; Ac fellu a diweddaf y barnedigaeth am y chwarter cyntaf o'r flwŷddŷn 1698.

YR ail Barnedigaeth (am yr ail chwarter o'r flwŷddŷn 1698) a dynnais yn gyntaf oddiwrth yr Addurn a osodais ar ddyfodiad yr Haul i arwŷdd yr *Hwrdd*, y degfed dŷdd o fis *Mawrth*, dri munŷd cŷn dau ar y glôch

y boreu; Ar yr amser hwnnw cyfrifir (yn y ffordd Sywyddol) fôd yr ail chwarter o'r flwŷddŷn 1698 yn dechr-

Ac wrth yr Addurn hwnnw a osodais ar fynediad yr Haul i arwŷdd yr *Hwrdd*, gwelaf a bŷdd y bobl yn ddiwŷd i lenwi eu Cydau a wagheusant y llynedd, ac nid wif yn ammeu na wellha llawer y leni o rhai a waethygwŷd y llynedd, Tybiwn fy môd yn gweled gwragedd y Tafarnau yn dechreu codi eu pennau drachefen; pêth o'r gronnŷnnau rhyddion a syrthiant ymhylîth y rheini; ond y gwŷr sŷ'n deilio dros y môr a gant golledion mawr; Rhai o'r Cyfreithwŷr ac o'r gwŷr llên hefŷd a anfoddlonir y leni; Llyfrau sŷdd ddiystŷr gan lawer etto; y Trethi sŷ'n llosgi ar ddwŷfron y bobl anfoddog, A rhai o'r gwŷr mawr a safant ar y dibin; y llwŷnogod sŷ'n chwareu ymhlîth y defaid; Ar Defaid mo'r wirion heb ddeall mo ddichellion y llwŷnogod iw difa pan gaffont gyfleu: Y cigŷdd sŷ'n llochi ac yn cosi'r eidion a'r naill law, ar fwŷall ar gyllell yn y llaw arall iw ddibennu:

Drachefen yn ail, wrth yr Addurn a osodais ar y llawn-lloned yr 16 dŷdd o *Fawrth*, ar dri or prŷdnawn; Rhag-welaf a Bŷdd colledion mawr ar y môr i wŷr *Lloeger*; a hynnŷ drwŷ ladron a'u goddiweddo tua'r gogledd. Rhai o'r trethi sŷdd etto yn blino meddyliau'r bobl; Y llŷfrau, a'r llyfrwŷr sŷdd gasa pêthau gan y bobl. Mae'r amser yn siomgar i ddeilio ar goel etto.

Drachefen yn drydŷdd, wrth yr Addurn a osodais ar ganol y diffŷg a fŷdd ar yr Haul, yr 31 dŷdd o *Fawrth*, 35 mŷnud wedi 5 awr o'r prŷdnawn, (os bŷdd yr awŷr yn eglur ynghŷlch yr Haul, ceir gweled hwn yn amlwg cŷn machludo Haul,) Ei mae yn dangos a bŷdd llawer o aflwŷdd yn y bŷd, Afiechŷd a marwolaeth i ddefaid mewn rhai mannau. Cynwrf ac ymladd ymhylîth y mîlwŷr, marwolaeth i wŷr mawr, ac i rŷw Frenin; ymryfusedd ac ymrafael rhwng y Cyffredin a'u penaduriaid; Rhagrithio a gwenheithio rhwng y gelynnion gleision; llofruddiaeth a lladrataf; a phob distriw aspriol; Doluriau poethion mewn amrŷw o fannau ar bobl a defaid; Sêr cynffonnog a welir mewn rhai mannau; prinder o

wlaw

wlaw a hŷsp afonŷdd; ffrwŷthudd y Coed a lygrant, ac a fechant yn aml; bŷdd ymrafael, ffwdan a thraffaeth dan escus gwastadlu Crefŷdd; ac ymddadlu ynghŷlch arallu neu *alterio* Cyfreithiau; Cyfŷd Temhestl a ysgwŷd yn dost, ac a ysiga y pren Cadarnaf yn y llwŷn, ac os dadwreiddir ef amrŷw o'r prennau mawr eraill o'i gwmpas a ddiflanant; ac yno bŷdd llawer o siarad ynghŷlch y dembestl honno, peth gwir a pheth anwir; ar bobl a sisial y naill wrth y llall, heb ond rhai yn dywedŷd eu meddwl yn benuchel. Taer a Ceisir troi gŵr mawr allan o'i feddiannau. Fellu a diweddaf fy marnedigaeth am yr ail chwarter o'r Flwŷddŷn 1698.

Y Trydŷdd Barnedigaeth (am y trydŷdd chwarter or Flwŷddŷn 1698) a dynais oddiwrth yr Addurn a osodais ar ddyfodiad yr Haul i Arwŷdd y *Crangc*, yr unfedarddeg dŷdd o *Fehefin*, naw mŷnud cŷn tri ar y glôch y boreu; ar y cysamser hwnnw cyfrifir (yn y ffordd sywedyddawl) fod y trydedd chwarter or Flwŷddŷn 1698 yn dechrau.

Ac wrth yr Addurn hwnnw a osodais ar fynediad yr Haul i arwŷdd y *Crangc*, gwelaf a bŷdd y bobl mewn rhai mannau yn gwadu yr eiddo eu hunain, neu yn cuddio peth o'u cyfoeth; bŷdd angen arian ar y gwŷr mwŷaf, a rhŷw helbul arall i rai o honŷnt; y Penaethiaid mewn rhŷw Deyrnas a fyddant greulon wrth y Cyffredin, drwŷ osod arnŷnt drethi anrhugarog, a beichiau rhŷ drymion iw dioddef; A phôb llawenŷdd a difyrrwch a droir heibio; Rhai o'r gwŷr mwŷaf a Symmudir o'u lle. Fellu diweddaf y Barnedigaeth am y Trydŷdd chwarter o'r Flwŷddŷn 1698.

Y Pedwaredd Barnedigaeth, (am y pedwaredd chwarter o'r Flwŷddŷn 1698) a dynais yn gyntaf oddiwrth yr Addurn a osodais ar fynediad yr Haul i Arwŷdd y *Fantol*, y 12 dŷdd o *Fedi*, 46 mŷnud wedi pedwar o'r prŷdnawn; ar y cysamser hwnnw cyfrifir (yn y ffordd Sywedŷddol) fod y pewaredd chwarter o'r Flwŷddŷn 1698 yn dechreu.

Wrth

Wrth yr *Addurn* hwnnw a oſodais ar ſynediad yr Haul i arwŷdd y *Fantol*, Barnaf a bŷdd amſer clwŷſus mewn amrŷw o fannau y chwarter diweddaf o'r flwŷddŷn hon, o ddoluriau a fegir drwŷ gael yr anwŷd yn Sydun; a thrwŷ fwŷdtaf crabas ac afalau gleiſion: Bŷdd caethiwed ar lawer ynghŷlch eu dwŷfron, ac yn eu boliau; a rhai a gyddfau dolurus: a llawer a fyddant farw mewn rhai mannau or doluriau hynnŷ mewn ychydig amſer; Ac amrŷw eraill a nŷchant yn hîr yn eu cleſŷd; Ac am hynnŷ cynghoraf bawb i fod yn ofalus o'u hiechŷd y chwarter diweddaf or flwŷddŷn hon, drwŷ ochel glychu eu Traed, na myned yn rhŷ deneuon eu dillad; ac ymwared oddiwrth ymborth aſiachus, a phob anewŷn-diaddfed; a Gochelud ymprydio yn hîr, yn enwedig ar gythlwn; Perŷglus heſŷd ŷw bwŷdtaf bwŷd oer yn y chwarter hwn.

Drachefen (yn ail) wrth yr Addurn a oſodais ar Ganol yr amſer a bŷdd y Diffŷg ar yr Haul, y 24 dŷdd o Fedi, chwarter awr cŷn pedwar ar y gloch y boreu, deallaf a bŷdd lladradtaf mawr ar Fôr a thîr; Ac amſer pruddaidd a galarus i'r bobl yn aml o herwŷdd y doluriau a fo 'rhŷd y Gwledŷdd; Llawer a gleddir mewn rhai mannau o Lycheden wŷllt a fo yn eu plith: y diffŷg hwn ſŷdd heſŷd yn darparu temheſtlau creulon o wŷnt uchel iawn ymbell waith; yr hwn a lygriff rŷw hadau a llyſiau'r ddaiar; a bŷdd rhŷw Lygredigaeth ymhylith rhai o'r gwŷr llen neu bregethwŷr; yr ydau addfed a fo allan yn ddiweddar a ddyhidla yn aml iawn; llawer o wŷr Eglwŷſig a newidir mewn rhŷw Deŷrnas; pôb ffrwŷthudd Coed, a phôb pêth o ffrwŷth y ddaiar a dyfo ar ol y diffŷg hwn, a fyddant aſiachus mewn rhai mannau dros fwŷ na dau fîs o amſer; A thrwŷ anghrediniaeth y bobl bŷdd drudaniaeth ar ydau heb eiſieu; a rhŷw Emprwr neu Frenin mawr a fŷdd farw. Rhai trefŷdd a loſgir; rhai gwŷr mawr a gollant eu Tiroedd a'u tai; Ac amrŷw o bobl eraill a adnewŷddant hên gydnabyddiaeth a'u gilŷdd, ac aml a fŷdd yr ymweled rhwng y rheini. Fellu diweddaf y Barnedigaeth am y chwater diweddaf o'r Flwŷddŷn *1698*.

Ni

NI welais yn wiw i mi y leni rannu y Barnedigaethau Sywedyddol yn ddeuddeg o rannau, iw Cymhwŷso i'r mîsoedd; o blegŷd anodd ŷw gwŷbod weithieu ymha fîs a digwŷdd y peth ar peth; ond neilltuais y barnedigaeth yn bedair o rannau, cymwŷs i bedwar Chwarterau'r Flwŷddŷn.

Bŷr Farnedigaeth am y Flwŷddŷn 1698, Oll i'r un-ffordd.

NId wŷf yn disgwŷl ond ychydig ryfel ac ymladd y leni, nac mo'r heddwch yn iawn chwaith; Etto bŷdd y bobl yn drafferthus yn waftadol, ac yn anghenus am arian tua diwedd y Flwŷddŷn. Llawer o Gŷdfradwriaethau a fŷdd mewn rhŷw Deŷrnas. Y Flwŷddŷn a ddechreu yn Iachus, ac a ddiweddiff yn afiachus iawn. Bŷdd y Gaiaf ar ddechreu'r flwŷddŷn yn oer, a rhewlud yn o aml; ar gwŷnt yn uchel yn o fynŷch; Ac eiraf parhaus. Y Gwanwŷn hefŷd a fŷdd yn oer iawn, a rhew ac eiraf yn aml. Yr Hâf a fŷdd yn Sŷch, ac yn wresog yn gynnar ymbell waith. Y Cynhaiaf a fŷdd yn o Sŷch, ac yn wŷntiog tua'r diwedd; a llawer o bobl a glafychant ar Syrthiad y dail. Y Gaiaf yn niwedd y flwŷddŷn a fŷdd afiachus, ac yn ystormus weithiau ar ei ddechreu, ac oer iawn ar ddiwedd y flwŷddŷn. Ac os gwir ŷw rheol Sywedyddiaeth bŷdd y farchnad yn uchel yn yr hanner diweddaf or Flwŷddŷn ar ydau, Baraf ac enllŷn a fyddant ddrudion: Blwŷddŷn dôst a fŷdd hon i bob mâth ar ddynnion. Pôb tywŷdd allan o'u hamser ymbell waith; glybaniaeth pan ddymunid sychder, a Sychder amseroedd eraill pan ewŷllysid Gwlaw; A hîn frwd neu fwll weithiau yn amser hîn oer, ac oer iawn weithiau yn amser gwrês; A rhai glasrew foreuau ynghanol yr Hâf.

Sywedyddawl

Sywedyddawl amcan am y Tywŷdd yn y Flwŷddŷn 1698.

JONAWR. 1698.

Bŷdd Tebŷg iawn i fôd yn rhew ac eiraf ar ddechreu'r Flwŷddŷn, heb ddim amgen tywŷdd tra parhatho Mîs Jonawr ond tua chanol y mîs bŷdd tebŷg i chwanegu'r eiraf, a Rhewlud iawn tua'r Diwedd.

CHWEFROR. 1698.

Y Rhew ar eira fŷdd debŷg i barhau hŷd ynghŷlch Canol yr ail wŷthnos, ac yno bŷdd tebŷg i feirioli, ac i liniaru y tywŷdd. Ac ondodid Sŷrth yn Rhew ac eiraf drachefen tu'r trydŷdd Sul, ac o hynny hŷd ddiwedd y mîs.

MAWRTH. 1698.

Eiraf a rhew ynghŷlch y Sul cyntaf. Têg tua'r ail Sul, Rhew drachefen ac eiraf ynghŷlch y llawn-lleuad, ac fellu peru yn oer ac aml gofodŷdd o eiraf ac odwlaw hŷd ddiwedd y mîs.

EBRILL. 1698.

Y Mîs hwn a fŷdd tebŷg i fod yn Sŷch o'i ddechreu hŷd ynghŷlch y Pasg, ac o'r pasg i ddiwedd y mîs bŷdd aml gafodŷdd, a llifeiriant mewn afonŷdd.

MAI. 1698.

Y Mîs hwn a fŷdd sŷch a theg, o ddigerth un dŷdd neu ddau o wlaw ar ei ddechreu, a dau neu dri o ddŷddiau gwlawog ar ei ddiwedd.

MEHEFIN. 1698.

Sŷch a disgwiliaf y mîs hwn igŷd, o ddigerth dau ddŷdd neu dri o Lybaniaeth ar ei ddechreu, a pheth gwlaw mewn ymbell fan lle a digwŷddo mellt a thyrfau ar ol gwŷl Joan.

GOR-

GORPHENNAF. 1698.

NI bŷdd eisieu gwlaw yn y mîs ymma, ond amlach a bŷdd y bobl yn gweiddi am sŷchder. Tua'r ail Sul bydd Cymylog a rhai cafodŷdd o wlaw mân, a chafodŷdd dwŷsion mewn rhai mannau drwŷ fellt a thyranau mawr. Ac fellu aml a bŷdd mellt a thyranau, a chafodŷdd dwŷsion yn y mis hwn, Sycha amser ynddo a fŷdd ynghŷlch y pedwaredd Sul.

AWST. 1698.

CYmylog a gwlaw mân yn aml yn y mis hwn hefŷd, sycha amser ynddo a fŷdd ynghŷlch y llawn-lloned, Mellt a thyranau anferth o faint a fŷdd yn aml mewn rhai mannau y mîs hwn, yn enwedig tua ei ddiwedd; a gwlaw a chenllŷsg anferth o faint ymbell waith mewn rhai mannau, yn enwedig tua diwedd y mis.

MEDI. 1698.

RHysymol têg a fŷdd y mîs hwn, cymylog yn aml a pheth gwlaw yr wŷthnos gyntaf, a thyranau a mellt a chenllusg mawr mewn rhai mannau, ac ar ol newid y lleuad bŷdd gwlawog.

HYDREF. 1698.

TEg iawn a disgwŷliaf y mis hwn o'i ddechreu hŷd ynghŷlch newid y lleuad, Ac o hynnŷ i ddiwedd y mis bŷdd cafodŷdd oerion a dwŷsion, a phêth rhew ymbell noswaith. A gwŷnt uchel weithiau.

TACHWEDD. 1698.

GO Dêg ar ddechreu mis, Glaw neu odwlaw tua'r llawn-lleuad, Ac o ganol y mîs iw ddiwedd bŷdd tebŷg i fôd yn rhew ac eiraf.

RHAGFYR, 1698.

ANwadal ar ddechreu'r mîs, Rhew y naill ddŷdd a meiriol y llall; Teg a llariaidd tua'r ail Sul; peth rhew drachefen tua'r trydŷdd Sul; Ac ondodid bŷdd eiraf mawr, neu wlaw dwŷs cŷn diwedd y Flwŷddŷn.

Prophwŷd-

Prophwydoliaeth Gronw Ddu, *o* Sir Fôn; *Yr hwn a Brophwydodd ef ynghylch y Flwyddyn o oed Jesu* 1400.

Y Prophwydoliaeth hwn sy'n Prophwydo Dyfodiad y Brenin William, Ac yn dangos pa beth a fydd yn ei amser ef, ac ar ei ol ef yn y Deyrnas hon. Megis isod.

CYfŷd un i fynu i ddibennu y gelynnion gwibiog, yr hwn a fŷdd lydan ei Gleddŷf, ac o dylwŷth Enwog, yr hwn a una Gymdeithas a'i eiddof ei hun; Efe a ddaw i ostwng uchder gelynnion *Lloeger*, ac a'u chwal ar wasgar feswl y cantoedd; y prŷd a daw llongau i'r *Werddon* a dau fath o amrŷw bobl ynddŷnt; Pan ddel y Gŵr hael o hîl llywelŷn o'i wlad o bwrpas i orthrechu, a'i faner o Gôch a Melŷn, efe a feddianna yr Ynus: yn yr amser hwnnw bŷdd dynion yn gwiso gwallt Gosod, a merched yn gwisgo gwisg megis esgill o ddeutu eu Clistiau, a gwallt Crŷch neu gwrliedig, A gwŷr-wrth-gerdd yn ddi-gyflog, ac yn weigion eu dwŷlo, mynwentau yn ddi barchedig, Tenantiaid mewn cyfyngder, Delwau yn ddistyrus, y mynnyddoedd yn iselhau, ar brynniau lleiaf yn Codi, yr Aur ynghyrôg, ar arian ynghlâdd, cymdeithas yn dwŷllodrus. Marwolaeth heb alar, a drudaniaeth heb eisieu, a Bŷd blin i bawb.

Yn ol hynnŷ bŷdd dyddiau gwŷl i'r Gwauw-ffŷn a'r arfau Rhyfel:

Ac yno y Cymru a Godant eu pennau, ac a ddisgwiliant am addewidion *Merlŷn* a *Thaliessŷn*.

Hefŷd cofiwch yr hên ddiharebion, megis isod.

Pan ddigwŷddo'r Pasg ar Fai,
Gwŷn ei fŷd y Cymro a fae.

Bŷdd Gwragedd gwŷnedd Gain,
Yn hau llîn yn nhîr *Llundain*.

Tasien

Tablen o ben llanw'r môr. mewn 22. o Borthau o ddeutu Cymru.

Oed y Lleuad or naill newid i'r llall		Tŷ Ddewi ne pen dewi. A. M.	Aber-dau-gle-ddef. A. M.	Aber-Teifi. Aber-Tawy. A. M.	Caer-lion ar wysg. A. M.	Beau-stay. ac Awst. A. M.	Bristo Aber Ystwyth. A. M.	Traeth mawr. Pwll Heli. A. M.	Caergybi. ber caern arfon. A. M.
1	16	5 00	5 20	5 30	6 00	6 40	7 00	9 20	9 30
2	17	5 48	6 8	6 18	6 48	7 28	7 48	10 8	10 18
3	18	6 36	6 56	7 6	7 36	8 16	8 36	10 56	11 6
4	19	7 24	7 44	7 54	8 24	9 4	9 24	11 44	11 54
5	20	8 12	8 32	8 42	9 12	9 52	10 12	12 32	12 42
6	21	9 0	9 20	9 30	10 00	10 40	11 00	1 20	1 30
7	22	9 48	10 8	10 18	10 48	11 28	11 48	2 8	2 18
8	23	10 36	10 56	11 6	11 36	22 16	12 36	2 56	3 6
9	24	11 24	11 44	11 54	12 24	1 4	1 24	3 44	3 54
10	25	12 12	12 32	12 42	1 12	1 52	2 12	4 32	4 42
11	26	1 0	1 20	1 30	2 00	2 40	3 00	5 20	5 30
12	27	1 48	2 8	2 18	2 48	3 28	3 48	6 8	6 18
13	28	2 36	2 56	3 6	3 36	4 16	4 36	6 56	7 6
14	29	3 24	3 44	3 54	4 24	5 4	5 24	7 44	7 54
15	30	4 12	4 32	4 42	5 12	5 52	6 12	8 32	8 42

Oed y Lleuad o newid i newid		abermene caernarfon A. M.	Bôl y Donn. A. M.	Porth-Aethwŷ. A. M.	Bewm-ares. A. M.	Aber-conwy A. M.	Mostyn. A. M.	Trê'r Fflint. nesson. A. M.	Caerll-eon gawr. A. M.
1	16	10 00	10 30	10 40	10 45	11 00	11 10	11 30	11 54
2	17	10 48	11 18	11 28	11 33	11 48	11 58	12 18	12 42
3	18	11 36	12 6	12 16	12 21	12 36	12 46	1 6	1 30
4	19	12 24	12 54	1 4	1 9	1 24	1 34	1 54	2 18
5	20	1 12	1 42	1 52	1 57	2 12	2 22	2 42	3 6
6	21	2 0	2 30	2 40	2 45	3 00	3 10	3 30	3 54
7	22	2 48	3 18	3 28	3 33	3 48	3 58	4 18	4 42
8	23	3 36	4 6	4 16	4 21	4 36	4 46	5 6	5 30
9	24	4 24	4 54	5 4	5 9	5 24	5 34	5 54	6 18
10	25	5 12	5 42	5 52	5 57	6 12	6 22	6 42	7 6
11	26	6 0	6 30	6 40	6 45	7 00	7 10	7 30	7 54
12	27	6 48	7 18	7 28	7 33	7 48	8 58	8 18	8 42
13	28	7 36	8 6	8 16	8 21	8 36	7 46	9 6	9 30
14	29	8 24	8 54	9 4	9 9	9 24	9 34	9 54	10 18
15	30	9 12	9 42	9 52	9 57	10 12	10 22	10 42	11 6

Y mŏdd i gael llanw'r mŏr wrth oed y Lleuad ar Daflen yma.

MAe'r Mŏr yn llenwi ddwŷ waith mewn diwrnod a nosfwaith: y llanw a ddigwŷddo y dŷdd a geir yn gywir yn y daflen hon. Ond pan ddigwŷddo y Llanw ddwŷ waith ar liw dŷdd, (fel a bŷdd weithie ar hir ddŷdd Hâf) Ceisiwch y llanw cyntaf o honŷnt yn y Daflen hon, sef hwnnw a ddigŷddo y boreu; os mynnech gael amser y llanw arall brŷdnawn, cewch êf 12 *Awr*, a 24 mŷnud ar ôl y llanw boreuol.

Pa ddŷdd bynnag (or flwŷddŷn) a mynnech wŷbod yr amser o ben llanw'r Mŏr, mewn rhŷw un or mannau a henwir yn y Daflen hon; Edrychwch beth ŷw oed *y lleuad* y dŷdd hwnnw, yn y ddalen a berthyno i'r mis: A phan gaffoch oed y *lleuad* yno, chwiliwch am yr un dŷdd o oed y *lleuad* yn y daflen hon; (A hynnŷ a gewch mewn un o'r ddwŷ Golofn sŷdd dan y gair oed y *Lleuad*) A chyferbŷn a hynnŷ dan henw'r Porth a fynnoch cewch yr Awr tan A. a'r mynudŷn tan M. o ben llanw'r môr y dŷdd hwnnw, yn y Porth neu'r porthau a henwir uwchben.

Deallwch yn Egluriach wrth yr Esamplau isod.

Os mynech yr amser o ben llanw'r môr yn *Ab— laugleddŷf* yr 21 dŷdd o *Ionawr* y leni? Edrychwch yn gyntaf pesawl dŷdd oed ŷw y *Lleuad* y dŷdd hwnnw, yn y tu dalen am Fis *Ionawr*; Ac yno cewch weled fôd y *lleuad* yn 20 dŷdd oed. Yn ail edrychwch yn y Daflen hon am yr 20 dŷdd o oed y *lleuad*, a hynnŷ a gewch yn yr ail golofn: A chyferbŷn ar 20 hwnnw, yn y bedwaredd golofn (dan enw A*berdaugleddŷf*) cewch weled 8 tan A, a 32 tan M. Sef wŷth awr, a 32 mŷnud, yn dangos i chwi a bŷdd pen llanw'r môr yn A*berdaugleddŷf* yr 21 dŷdd o *Ionawr* y leni 32 mŷnud wedi wŷth ar y glôch y boreu. Goreu amser i dramwŷ dros y traeth mawr. Tros draeth y B*ewmares*, a thros draeth *Caerlleon* ŷw ar ddistill trai; hynŷ ydŷw o 6 awr i 7 cŷn, neu gwedi penllanw. Goreu amser i dramwŷ rhwng Awst a Beatslay ŷw 2 awr neu 3 cŷn pen llanw pan fô'r gwŷnt or dwŷrain i'r gogledd. A 2 awr neu 3 wedi pen llenw pan fôr gwŷnt o'r Gorllewŷn ir deheu. Goreu amser i dramwŷ dros borth Aber-Conwey ŷw Tair awr cŷn neu gwedi pen llanw. Am y porthau eraill igŷd, pen llanw sŷdd oreu iw Tramwŷ

Taflen

Taflen yn dangos yr amser o'r nôs yn gywir, (wrth Lewŷrch y Lleuad ar ddeiol Haul.) trwŷ'r Flwŷddŷn.

Oed y lleuad bôb dŷdd o'r naill newid i'r llall.		*Amser iw chwanegu at lewŷrch y lleuad. A.*	*M.*
1	16	00	00
2	17	00	48
3	18	1	36
4	19	2	24
5	20	3	12
6	21	4	00
7	22	4	48
8	23	5	36
9	24	6	24
10	25	[illegible]	12
11	26	8	00
12	27	8	48
13	28	9	36
14	29	10	24
15	30	11	12

PA nôs bynnag a mynnech wŷbod yr amser o'r nôs wrth lewŷrch y *lleuad*; yn gyntaf edrychwch (pan fo'r *lleuad* yn llewyrchu) pa lê a bŷdd ei phenŷd ar y Deiol *Haul*; A phan gaffoch yr awr neu'r amser a ddangoso ei llewŷrch ar y *Deiol*, Cerriwch hynnŷ yn eich meddwl, neu yscrifenwch éf i lawr. Yn ail edrychwch pesawl dŷdd oed ŷw y *lleuad* y dŷdd hwnnw o'r mis. Ac yno chwiliwch am yr un dŷdd hwnnw o oed y Lleuad yn y daflen hon; A phan gaffoch hynnŷ yn y golofn gyntaf neu'r ail o'r Daflen hon, Edrychwch bêth sŷdd o oriau a mynudiau gyferbŷn a hynnŷ yn y drydŷdd golofn dan *A. M.* Yn y daflen hon. A rhoddwch yr oriau a'r mynudiau hynnŷ a gaffoch yn y drydedd golofn dan A. M. At yr amser yr oedd llewŷrch y *lleuad* yn ei ddangos ar y Deiol *Haul*: A bwriwch i fynu y ddau Rifedi i'r unffordd; ar Cyfan ŷw yr amser o'r nôs. Ac os bŷdd y Swm yn uwch na 12 o oriau, bwriwch ymaith 12 o oriau, ar gweddill ŷw yr amser o'r nôs.

Deallwch yn Eglurach wrth yr Esamplau isod.

Os digwŷdd i'r *lleuad* lewŷrchu ar wŷth or nôs y 7 neu'r 22 dŷdd o *Ionawr* y leni, ei pheiŷdr neu lewŷrch a ddengŷs 4 ar y deiol, edrychwch y dyddiau hynnŷ o *Ionawr* bêth ŷw oed y Lleuad yn y bumed Golofn ar y ddalen am fis *Ionawr*, ac yno cewch 6. 21. Ac yno edrychwch am 6 ac 21 yn y ddwŷ golofn gyntaf or daflen hon, a chyferbŷn a hwŷnt yn y drydŷdd golofn, cewch 4 tan A, a oo tan M. Sef pedair awr union: Gosodwch y pedair awr hynnŷ wrth y pedair awr a ddangosodd penŷd y Lleuad ar y deiol, a hynnŷ a wnant wŷth, Sêf yr amser o'r nôs.

Gwŷbyddwch mae 60 o fynudiau sŷ mewn awr bôb amser.

FFEIRIAU CYMRU.

Yn Sîr Fôn.

ABerffraw, Mercher y Drindod, Gorphenaf 31. Hydref 12. Tachwedd 30.

Bewmares, Chwefror 2. Dŷdd Jou Derchafael, Medi 8. Rhagfŷr 8.

Llanerch y mêdd, Mawrth 24. Ffeiriau Cyffylau a'r y ddau fercher nessaf i'r 22 dŷdd o'r Gorphenaf, Awst 14. Medi 21. Tachwedd 2.

Newborough, Ebrill 30. Mehefin 11. Awst 10. Medi 14. Hydref 31.

Porthaethwŷ, Awst 15. Medi 15. Hydref 13. Tachwedd 3.

Yn Sîr Gaernarfon.

Aberconwŷ, Awst 24. Medi 29. Hydref 28.

Abergarthgelŷn neu gwŷn-gregin, Awst 7. Hydref 14. Tachwedd 10.

Bangor, Mehefin 14. Hydref 17.

Bettws, Mai 5. Tachwedd 22.

Y Borth, Awst 15. Hydref 13.

Caernarfon, Mai 5. Gorphennaf 24. Tachwedd 24.

Cricceth, Mai 12. Mehefin 20. Hydref 7.

Nefŷn, Mawrth 24. Noswŷl y Sulgwŷn. Awst 14.

Penmorfa, Medi 14. Tachwedd 1.

Pwllheli, Mai 2. Awst 8. Medi 13. Hydref 31.

Trê-rhiw, Awst 23. Hydref 27.

Yn Sîr Ddimbŷch.

Abergeleu, noswŷl y Derchafael, Awst 9. Medi 28.

Cerrigydrudion, Ebrill 16. Awst 16.

Dimbŷch, Sadwrn y Blodau, Mai 3. Gorphennaf 7. medi 14.

Gwrecsam, mawrth 12. Dŷdd y Derchafael, Mehefin 5. Medi 8.

Holt, Mehefin 11. Hydref 6.

Llan-deglaf yn Iâl, Mehefin 12. Hydref 15.

Llangollen, Mawrth 6. Mai 20. Awst 10. Tachwedd 11.
Llanrhaiad ymochnant, Gorphennaf 13. Hydref 28.
Llan-rwst, Mehefin 1. a'r 10. Gorphenaf 31. Rhagfŷr 1.
Rhuthŷn, y Gwener o flaen y Sulgwŷn, Gorphenaf 29. Medi 20. Hydref 31.
Yspyttŷ Ifan, Mehefin 22. Medi 12. Hydref 12.

yn Sîr y fflint.

Caergwrleu, Awst 1. Hydref 16.
Caerwŷs, mis Mawrth 25. Y dŷdd Jou nesaf ar ôl y Drindod. Y dŷdd Mawrth Cyntaf ar ôl y 7 dŷdd o'r Gorphennaf. Awst 29.
Y Fflint, Awst 10.
Llan-Elwŷ, dŷdd mawrth y Pasg, Gorphennaf 9. Hydref 5. Rhagfŷr 16.
Llan-Urgain, Mawrth 14. Mehefin 26.
Rhŷddlan, Chwefror 2. mis Mawrth 25. Gorphenaf 2. Medi 8.
Yr Wŷrgrig, Gorphennaf 22. Tachwedd 11.

yn Sîr Feirionedd.

Bala, Mai 3. Mehefin 29. Medi 17. Hydref 15. a'r 28.
Bettws gwerfŷl-gôch, Mehefin 11. Awst 1. Rhagfŷr 10.
Corwen, mis Mawrth 1. Mai 13. Medi 29. Rhagfŷr 15
Dinas Ymowddwŷ, Mai 22. Awst 30. Tachwedd 2.
Dôlgelleu, Ebrill 30. Mehefin 23. Medi 28. Tachwedd 11. Rhagfŷr 5.
Harlech, Dŷdd Jou nesaf ar ôl y Drindod. Awst 10.
Llan-drillo, Mehefin 24. Awst 17. Tachwedd 13.

yn Sîr Drefaldwŷn.

Llan-fylling, Dŷdd mercher o flaen y Pasg, Mai 13. Mehefin 17. Medi 24.
Llan-Idloes, Ebrill 30. Gorphennaf 6. Hydref 16.
Machynlleth, Mai 5. Mehefin 28. Medi 29. Tachwedd 15.
Trallwngc, Mai 25. medi 1. Tachwedd 5. a marchnad rŷdd ar ddŷdd llun y blodau.

Tref-

Trefaldwŷn, *Mawrth* 15. *Mai* 27. Awst 24. Tachwedd 1
Tref-newŷdd, *Mehefin* 13. Hydref 13. Rhagfŷr 5.

yn Sîr Faesyfedd.

Castell-maen, Gorphennaf 7. Tachwedd 2.
Llan-Andrews, *Mehefin* 24. Tachwedd 30.
Maesyfedd, Dŷdd mawrth y Drindod, Awst 3. Hydref 18.
Rhaiad ar Gwŷ, Gorphennaf 26. Awst. 15. *Medi* 15.
Tref y clawdd, *Mai* 6. *Medi* 21.

yn Sîr Aberteifi.

Aberteifi, Chwefror 2. mîs mawrth 25. Awst. 15. *Medi* 8. Rhagfŷr 8.
Aberath, *Mehefin* 24. Tachwedd 30,
Cappel-cynnon, dŷdd y Derchafael. Yr ail dŷdd Jou yn Hydref.
Cappel Crîst, y mercher ar ôl Sul y Drindod.
Cappel St. Silin, Jonawr 27.
Llanbadern fawr, sadwrn y Blodau. Y sadwrn diweddaf cŷn Natalic, ond pan fo ar nôs natalic.
Llanwenog, Jonawr 2.
Llan-gyranog, *Mai* 16.
Llanbeder pont Stephen, mercher y Sulgwŷn. *Mehefin* 29. Hydref 10.
Llanrhustŷd, Rhagfŷr 18.
Llandysul, dŷdd Jou cŷn Sul y Blodau. *Medi* 8.
Llanwnnen, Rhagfŷr 25.
Llanwŷddalus, Ebrill 26.
Rhôs, Gorphenaf 25. Awst 10. *Medi* 14.
Tal y sarn grîn, Awst 28. Hydref 29.
Trêf hedŷn wrth Emlŷn, Gorphenaf 7.
Tregaron, mîs *Mawrth* 5.
Ystrad meirigc, *Mehefin* 21.

Yn Sîr Fercheinog.

Aberhonddu, Ebrill 23, 24, 25. *Mehefin* 24. Awst 29, 30, 31. Tachwedd 6, 7, 8.

Cerig-howel, *Mai* 1. Awst 10. Rhagfyr 21.
Y Gelli, *Mai* 6. Awst 1. *Medi* 29.
Llanfair-ymmuallt, *Mehefin* 16. *Medi* 21. Tachwedd 25.

Yn Sîr Gaerfyrddin.

Abercynnen, Tachwedd 11.
Abergwili, Medi 21.
Caerfyrddin, Mai 23, 24, 25. Awst 1. a'r 29. *Medi* 28. Tachwedd 3.
Cappel-Jago, Gorphenaf 25.
Cappel St. Silin, Jonawr 27.
Castell newŷdd yn Emlŷn, *Mehefin* 11. Gorphenaf 7. Tachwedd 11.
Castell newŷdd yn 'Rhôs, *Mehefin* 11.
Cŷdweli, *Gorphenaf* 21. Hydref 18.
Cynwŷlgaro, Mehefin 11.
Dryslwŷn, Mehefin 20. Awst 24.
Eglwŷs Alcha, Awst 10.
Lacharn, Ebrill 25.
Llandebio, Dŷdd mercher y Sulgwŷn.
Llandeilo fawr, Chwefror 9. Dŷdd llun y Blodau. *Mehefin* 10. Rhagfŷr 28.
Llandeilo fechan, *Mehefin* 10.
Llan-dysel, Jonawr 30.
Llan-elli, dŷdd Jou Derchafael. *Medi* 20.
Llanfihangel Abercowŷn, medi 29.
Llanfihangel Euroth, mai 11. medi 29.
Llan-gadog, mîs *Mawrth* 1. Jou y Derchafael. *Mehefin* 28. Tachwedd 30.
Llan-gydeŷrn, Gorphenaf 25.
Llan-gynŷch, Hydref 12.
Llan y Byddar, *Mehefin* 10. Gorphenaf 6. Hydref 21. Tachwedd 10.
Llanddyfri, dŷdd mawrth y Sulgwŷn. Gorphenaf 20 Tachwedd 15.
Mydrim, *Mawrth* 7.
Pen y bont ar Sali, Tachwedd 24.

Pen

Pen y bont, Rhagfŷr 22.
Y Tŷ Gwŷn ar Daf, Chwefror 2. Mawrth 25. Awst 15. medi 8. Rhagfŷr 8.

Yn Sîr Benfro.

Arberth, Mehefin 24. Tachwedd 30.
Castell newŷdd bach ynghemŷs, Mehefin 29.
Cilgeran, Awst 10.
Castell-gwŷs, Hydref 29.
Criswŷl, Dŷdd llun y Drindod.
Eglwŷs wrw ynghemŷs, Dŷdd y Derchafel. Y llun cyntaf ar ôl yr 11 o Dachwedd.
Ffair Gyrig yn rhewdraeth, Mehefin 11.
Hwlffordd, Mai 1. Gorphenaf 7.
Llan-haiadan, Hydref 18.
Matherŷ, Medi 29.
Mwncton wrth Benfro, Mai 3. Medi 4.
Marberth, Tachwedd 30.
Merthŷr, Medi 29.
Newport, mehefin 16.
Penfro, mai 3. medi 14.
Saint Meugan ynghemŷs, Medi 15. Y dŷdd llun nesaf ar ôl yr 11 dŷdd o Dachwedd.
Winston, Hydref 28.

Yn Sîr Forganog.

Abertawŷ, Yr ail Sadwrn o Fai. Gorphenaf 2. Awst 15. Hydref 8.
Brogior wrth Wenni, medi 29.
Caerdŷf, Mehefin 29. Awst 15. medi 8. Tachwedd 30.
Caerffili, mîs mawrth 25. Dŷdd Jou ar ôl Sul y Drindod. Gorphenaf 19. Awst 14. medi 28. Tachwedd 5. Y Dŷdd Jou nesaf o flaen dŷdd Natalic.
Castell nêdd, mehefin 15. Gorphenaf 20. medi 2.
Dŷffrŷn Golluch, Awst 10.
Eglwŷs Fair y mynŷdd, Awst 15.
Llandaff, Chwefror 9. Dŷdd llun y Sulgwŷn.

Llan-gyfelach, mîs mawrth 1.
Llan-Ridian, Y dŷdd llun diweddaf o flaen y Pasg.
Llan-Triſſiant, Mai 1. Awſt 1. Hydref 17.
Llychwr, Medi 29.
Merthŷr-Tudfŷl, Mai 3. a phôb dŷdd llun o hynnŷ hŷd wŷl mihangel.
Penrhŷn, Tachwedd 30.
Penrhŷs, Mai 6. Mehefin 6. Medi 6. Tachwedd 30.
Pen y bont, Dŷdd Jou Derchafel, Mai 15. Tachwedd 6.
Pont ar Lai, Gorphenaf 22.
Pont-faen, Ebrill 23. Mai 3. Mehefin 24.
Saint Nicholas, Rhagfŷr 8.
Y Waun, Mai 2. 22. Llun y Drindod. Mehefin 20. Awſt 22. Medi 12. Yr ail Llûn ar ôl Dŷdd Mihangel. Tachwedd 9.

Yn Sîr Fynwŷ.

Abergafeni, Mai 3. Mawrth y Drindod, Medi 14.
Brŷn Bŷga, Dŷdd llun y Drindod. Hydref 18.
Caerlion ar Wŷſg, Mai 1. Gorphenaf 20. Medi 21.
Caſtell bychan, Mehefin 13.
Caſtell Gwent, Y gwener cyntaf ar ôl y Sulgwŷn, Awſt 1. Yr ail Gwener ar ôl dŷdd mihangel.
Caſtell newŷdd ar Wŷſg, Dŷdd y Derchafael. Awſt 15. Medi 8. Tachwedd 6.
Mynwŷ, dŷdd mawrth y ſulgwŷn. Awſt 24. Tachwedd 11.
Pont y Pwl, Ebrill 11. Mehefin 24. Medi 29.
Stow ymhlwŷf Gwinlliw, Dŷdd Jou ar ôl y Sulgwŷn.

Y rheini o Ffeiriau Lloeger, ar ſydd yn agos i Cymru.

Yn Sîr Gaerfrangon.

Bewdleu, Chwefror 5. Ebrill 23. Gorphenaf 26. Tachwedd 20.
Caerfrangon, Dŷdd llun y Blodau, Medi 8.
Kiderminſter, Dŷdd y Derchafael. Dŷdd Jou ar ôl Sul y Drindod. Awſt 24.
Styrbrids, Mawrth 18. Awſt 28.

Tenburi

Tenburi, Ebrill 25. Gorphenaf 7. Medi 15.
Todington, Awst 24. Medi 29. Tachwedd 23.
Upton, Mehefin 24.

Yn Sir Gaerloyw.

Caerloyw, Mawrth 25. Mehefin 24. Awst 24.
Caerodor neu Brysto, Jonawr 25 Gorphenaf 25.
Marsffield, mehefin 29.
Michael Dean, Medi 29.
Newent, Noswyl y Sulgwyn. Awst 1. 25.
Tewgsburi, Chwefror 24. Gorphennaf 22. Awst 24.
Wotton, Medi 14.

Yn Sir Gaerlleon.

Caerlleon, Mehefin 24. Medi 29.
Heledd, Dydd y Derchafael. Gorphennaf 22. Awst 23. Hydref 18. Rhagfyr 6.
Malpas, mis Mawrth 25. Gorphennaf 25. Rhagfyr 8.

Yn Sir Henffordd.

Bromyard, Mai 3. Dydd llun y Sulgwyn.
Kington, Dydd llun y Sulgwyn. Gorphennaf 22. Medi 8.
Henffordd, Y pummed Llun ar ôl Sul ynyd. Y mercher Cyntaf ar ôl y Pasg, mis Mawrth 25. Mehefin 20. Hydref 8. a'r 12.
Llanllieni, Mehefin 29. Hydref 28.
Ross, Dydd Jou Derchafael. Dydd Jou ar ôl y Drindod. Gorphennaf 25. Awst 15. medi 14.

Yn Sir y Mwythig.

Batlfield, Gorphennaf 22.
Bridsinorth, dydd mawrth ynyd, mehefin 29. Gorphennaf 22. Tachwedd 18.
Croesyswallt, mawrth 4. mai 1. Awst 4. Tachwedd 29.
Eglwys-wen, Dydd llun y Sulgwyn. Hydref 23.
Elsmer, Dydd mawrth y Sulgwyn. Awst 15. Tachwedd 1.
Llwdlo, Y llun, mawrth, a'r mercher nesaf i'r Pasg,

o'i

o'i flaen, mercher y Sulgwŷn, Awst 10. medi 15. Tachwedd 25.
Mwŷthig, Y mercher ar ôl y Pasg bychan. Y mercher o flaen y Sulgwŷn, mehefin 22. Awst 1. medi 21. Rhagfŷr 1.
Trêf Esgob, Gwener y Croglith, mehefin 24. Tachwedd 2.
Wem, Ebrill 25. Dŷdd Jou Derchafael. mehefin 26. Tachwedd 10.
Wenloc, Mehefin 24.

Carol Duwiol, o Ystŷr ar Einioes Dŷn.

1.

O Fuchedd dŷn bychan o'm mebŷd yn faban·
Cyfflybwn fy oedran yn beder rhan rhi,
I'r Flwŷddŷn fer fyroes, pôb tri mis yn un-oes,
Yn beder oes einioes iw henwi.

2.

I'w henwi mi ranna i gyfri yr oes gynta, *Gwanwŷn.*
Y gwanwŷn oedd wana, a hwŷa yn parhau:
Yn sâl fy nechreuad ar deall heb ddywad,
Na siarad trwŷ gariad mo'r geiriau.

3.

Fy ngeiriau oedd fyrion, a doeth-wŷch nid aethon,
Yn wan fy amcanion o foddion difudd,
Cael moethe i'm maethu, dda ddigon im magu,
A'm dysgu i'm gyru tan gerŷdd.

4.

Drwŷ gariad roedd gerŷdd dan ofon Duw'n ufudd,
A minne yn aflonŷdd a'm hawŷdd yn hŷ;
Saith oedran cymhedrol cael trwsiad pyrthnasol,
A'm danfon i'r ysgol i ddysgu.

5.

'Roedd yno blant finte ar fynwent fel finne,
A mwŷ chwant i chware na llyfre mewn llaw:
A minne yn gyfanedd yn fawr fy oferedd,
Nes dilin o'r dialedd i'm dwŷlaw.

6. Bum

6.

Bum naw mlynedd union yn dysgu pôb tasgion,
Nes dirnad gorchmynnion da tirion Duw tri,
Er bod o wŷbodaeth o gyfran ei gyfraeth,
Roedd daerach naturiaeth iw tori.

7.

Af weithian i draethu, yr ail oes sŷ'n nesu, *Hâf.*
Hirddŷdd ha yn harddu, a llawennu wna llangc;
Cyfeillach oedd f'wllus i'r Bŷd sŷdd enbŷdus,
Trosseddus a nwŷfus yn ifangc.

8.

Yn ifangc llawn afiaeth, brŷd oedd ar brydyddieth,
A chan' i lân eneth wŷch odieth mewn chwant;
Pôb rhi in twŷneiddgu, mynd attŷn o'm deutu:
A ffaelu mwŷ trechu mom trachwant.

9.

Pôb Sul yn amharod anufudd i ddyfod,
I wrando'r gair Duwdod, mwŷ pechod ŷw'r pêth;
Prŷnhoniau yn ol hanner chwaryddfa oedd yr arfer:
Y pader ar gosper oedd gasbêth.

10.

Y Drydŷdd oes wedi, rhaid ydoedd priodi, *Cynhaiaf.*
Maith amod daeth i mi iw gyfri dan go:
A minne oedd yn myned or gwaetha fy ngweithred;
I dori yr addunedd oedd yno.

11.

Cael tir a thretadeth, a gwisgi gynhysgeth,
Cynhaia an-howeth ar draffeth iw drin;
Mewn gofal a gofud drwŷ boen ar bôb enŷd:
I ymeulŷd a golud, a'i galŷn.

12.

Pôb bore er oered, i'r mynŷdd rhaid myned,
I'r golwg i weled y Defed a'r da;
Troi weithian i weithio bôb un ag oedd yno:
A'u hwŷlio i lafurio am fara.

13.

Pêth awŷdd cwmnhieth at arwŷdd naturieth,
Balchio wnae'r coweth mewn afieth er nêb;
Cael atta o'm deutu fŷd llawn i'm llawenu:
A hynnŷ i'm denu i odineb.

14.
Yrowan daeth Gaia, a henaint a'm huna; Gaiaf.
I'm dilŷn, a'm dala, yn llwŷra ymhôb lle:
Arwŷddion yn genad, ysbyfol ddangofiad,
I ddirnad diweddiad i'm dyddie.

15.
Fy muchedd fŷ'n pechu, a'm dyddie yn diweddu,
Fy oes fŷdd yn nefu i'm barnu heb wâd;
Gofyna yn gyfanedd, i Dduw cŷn i'm ddiwedd;
Ei buredd drugaredd drwŷ gariad.

16.
Mae'r pen wedi gwnu, ar golwg yn pallu,
Ar Clowed yn dylu i'm fynnu yn o fŷn;
A rhwŷm o hîr amod yn dilŷn pôb aelod:
I orfod cyfarfod a therfŷn.

17.
Weithian yn ddiwaetha tro'r wŷneb truana,
At Dduw y gorucha *Jehova* ei hun:
A'i gofio mewn gofal, cŷn dyfod y dial;
Am dori ei Arch amal orchymmŷn.

18.
I'r ydwŷf yn credu drwŷ wîr edifaru,
I'r grafol Dduw Iefu fy-mhrynnu mewn prŷd;
A bŷth 'rwi'n obeithiol gael bôd yn gymodol:
Dragwŷddol yn fŷwiol i fywŷd.

19.
Dy gariad trugarog, Dduw'r Llowŷdd galluog,
Er mwŷn dy Fâb enwog, Eneiniog o'r Nêf;
Rhoes ei einioes oen unig, o'i fôdd yn dda feddig,
Drwŷ ddirmŷg yn ddiddig i ddioddef.

20.
Bu ddiddig i ddioddeu, heb angen loes angeu.
I'm cadw am bechode a'm beie mawr bwŷs;
Yn gwbwl mae'ng obeth o'i filen farwolaeth,
Gael perffeth bûr odieth Baradwŷs.

21.
Pûr odieth Baradwŷs, drwŷ gymod Duw yn gymwŷs,
I'm henaid, a'i gynwŷs iw Eglwŷs lwŷs lân;
Dy râs yn gymhwŷfedd, fy Nuw ar fy niwedd,
Un agwedd a buchedd dŷn bychan

22.

Pôb Ceraint am çaro, pôb dŷn a'm adwaeno,
Pôb cyfaill a'm cofio, pawb ero yn bûr;
Dymunwch i minne ar Dduw a'ch gweddie,
Gael madde ymhechode bechadur.

23.

Duw dyro drugaredd, a'th gymod diomedd,
Am bechod fy muchedd i ddiwedd yn dda;
O'm hir-waith i'm harwen, drwŷ wîr ffŷdd i orphen,
Yn llawen, Amen a ddymuna.

Evan David, o Lan-gadfan, yn Sîr Drefaldwŷn, a'u Cant, 1697.

Dyriau Newŷdd, o ffarwel i'r Cwrw. ar y Dôn a elwir Diniweidrwŷdd.

1.

Y *Tafarn wragedd byddŷsg hafedd, glân arafedd gwaredd gwŷch*
Fy mrud a weles yn anghynes pan edryches yn y drŷch,
Wrth drin y cwrw a helffio hwnnw mi wn mae'n feddw a ceid y fi
Mae mrud ymadel yn ddi'mrafel, gwir ŷw'r chwedel garw i chwi
Ffarwel bellach ffôl gyfeddach, rhodiai'n *sobrach rhŷd y sarn,*
Rhag fy *ngalw o faingc y cwrw, am cael yn feddw i fynd i'r farn*

2.

Nid gwiw *dilin moŷthe meithrin ir gwael gorŷn briddŷn brau*
Ail ddyfodiad *Crîst* ein ceidwad rydwi'n *syniad* sŷ'n nesau,
Yr hwn an geilw i'r farn yn groiw, fŷw a meirw ar dîr a môr,
Bôd yn feddw yr amser hwnnw, hŷn sŷdd arw fatter fôr;
Lle mae'*n rhaid atteb am ffolineb i'r tragwŷddoldeb heb le i droi*
Nid all bygythion gadw'r cryfion nai hesgusion *bŷth mo'u 'sgoi.*

3.

Rhaid iw *dofi rhediad afieth, mawr iw'r barieth sŷdd yn bod,*
A garo gwrw ni rŷdd hwnnw fawr i gadw yn i gôd;
Ond *gwario yn ofer* flode *ei amser mewn gwag bleser hyder hud,*
Gyda meddwon ofer ddynnion, yn afradlon iawn ei frŷd;
Fe all mewn henaint ddwŷn anhunedd, am ei oferedd mawr ai fai
Ar ol llifeiriant nofiad nwŷfiant nerth a llwŷddiant eiff yn llai.

Rydwi yn deall hŷn or diwedd nad ŷw oferedd ond *rhŷw fâr*
Sŷdd yn câlŷn pôb oferddŷn, a gymro yn sydun hwn iw siâr
Y fi o ddifri a faria ei gwmnhi, a'i fawr wegi ofer waith,
Rho iddo yn gynar lythŷr ysgar, *mae yn edifar geni'r daith*,
Ffarwel fflagen mameth cynnen, at y faeden nid a Fi;
Rwi yn gwllysio yn dradwŷs *droedio y ffordd i mado heno a hi.*

5.

Gan *fod yscryrhur lân yn gorafun dyna ddychrŷn dygun dwŷs*
Am cydwŷbod inne yn canfod ysdod pechod penod pwŷs,
Ni nai bellach mo'r ysbleddach, na chyfeddach o'ch y Fi,
I wna ngweddie at Dduw y duwie Arglwŷdd madde fy meie i mi
Rwi mewn bwriad di derfyniad drwŷ iawn alwad i droi'n ôl,
At Dduw *Sancteddmewn gwirionedd oddiwrth wagedd ffiedd ffol*

6.

Os gofyner pwŷ sŷ ar feder rhoi ei hôll hyder ar wellau,
Dyweda *yn grouwedd am wirionedd yn ddifregedd i chwi yn frau*
Nid a fe i galŷn cwrs oferddŷn rhag yn rhydŷn droi yn y rhwŷd
Ei henw yn eglur lle'r argrephir fe a'i darllenir *Robert Lloyd.*
Duw an gwnelo ni ôll yn gymwŷs i *Baradwŷs wiwlwŷs wen*
Dywedwch chwithe lân galone gŷda mine igŷd *Amen.*

Thomas Grŷffudd a'u Cant.

Llyfrau cymraeg yn Brintiedig, ac ar werth Gan Thomas Jones, ac eraill, fel a canlyn.

Y Llyfr Plygain sŷdd newŷdd Breintio, yn helaethach nag erioed o'r blaen; Ac yn cynwŷs ynddo, *Yn gyntaf* ymadrodd at y darllennŷdd yn dangos yr achos paham a Gwnaed y llyfr, ac a chwanegwŷd atto yn helaethach. *Yn ail* yn dangos geiriau Duw (yn yr Scrythŷr lân) ynghŷlch dwŷn plant i fynu, ac ynghŷlch Dysgu darllain. *Yn drydŷdd* yn Dangos geiriau Duw ynghŷlch gweddio. *Yn bedwaredd* pôb mâth ar Egwŷddorion Cymraeg. *Yn bumed* y môdd i synnio y llythyrennau ac iw cydio yn sylaftau a Geiriau. *Yn chweched* y Pader a'r Credo ar Dêg Gorchymmynnion, *Yn seithfed* Catechism yr Eglwŷs wrth

drefn

drefn a Gorchymmŷn Eglwŷs Loeger. *Yn* [illegible] rhâd ar Fwŷd iw dywedŷd cŷn bwŷdtaf, A D[illegible] dywedŷd arol bwŷdtaf. *Yn nawfed* Gweddiau iw [illegible] ar amrŷw ddyddiau yr wŷthnos. *Yn ddegfed* Deg[illegible] o amrŷw weddiau iw dywedŷd ar ddegarhugain o [illegible] achosion ac amseroedd. *Yn unfedarddêg* chwech o ddioi[illegible] am ddaionus roddion Duw iw dywedŷd pan fôm dyl[illegible] i Dduw am yr amrŷw ddonniau. *Yn ddeuddegfed* y gwai[illegible] aeth boreu neu'r boreuol weddiau fel ag eu maent yn [illegible] llyfr gweddi gyffredin. *Yn drydeddarddeg* y Letani ne[illegible] ymbiliad cyffredinol iw ddywedŷd ar ddiwedd y Gwa[illegible] anaeth boreu. *Yn bedwararddêg* y Gosper neu'r Prŷdna[illegible] nol weddiau fel ag eu maent yn y llyfr gweddi gyffredi[illegible] *yn bymthegfed* yscol cymraeg neu Athrawiaeth hyfford[illegible] hyfforddi'r hwn a ddysgodd ddarllain Cymraeg yn rhysym[illegible] i ddeall yr Iaith yn amgenach, ac iw darllain a'i hysgrifen[illegible] yn gywir. *Yn unfedarbymtheg* Addŷsg i'r Cymru saisnigaid[illegible] i ddysgu iddŷnt hwŷthau ddarllain Cymraeg yn gywi[illegible] drwŷ gynorthwŷad y Saesnaeg, yr hŷn a elwir yn Saesnae[illegible] fel hŷn. British orthography, or the true sound of t[illegible] Letters in the British Language (nicnamed welch or wel[illegible] whereby an English scholar may by help of the Eng[illegible] pronounciations readily learn to raed the British Language perfectly. *Yn ddeufedarbymtheg ac yn ddiweddaf* Taflen [illegible] Gynwŷsiadau y llyfr yn dangos ar ba du dalen a ceir dech reu pôb pêth ar sŷdd ynddo.

Llyfr newŷd Brintio o Garolau a Dyriau duwiol igŷd, yn cynwŷs ynddo un cant a thriugain o garolau a dyriau, a rhan fwŷaf o honŷnt yn Newŷddion: A henwau'r prydyddion (a wnaethant y caniadau) mewn taflen ar ei ddiwedd; a ffigurau wrth eu henwau i gyfeirio'r darllenŷdd at waith pôb un o'r prydyddion yn y llyfr. Gwŷbyddwch fôd 64 mwŷ o Garolau a Dyriau yn y llyfr hwn, nag oedd yn y llyfr Carolau a Dyriau a Argraphwŷd o'r blaen, ac a gyhoeddwŷd y llynedd.

Dictionary Cymraeg a Saesnaeg, yn dangos y môdd i yspelio'r hôll eiriau yn y ddwŷ Iaith yn gywir. Ac yn dangos

ddwl y geiriau dieithrol. Ac yn enwedig yn y gair Saesnaeg i bob gair Cymraeg.

Esponiad ar Gatechism yr Eglwys, o wneuthuriad Esgob Lidon, yn dangos yn Eglur wreiddyn neu sylfaen y wir grefydd Gristionogol; heb geisio hynny nid eill neb ddisgwyl Teyrnas Nef.

Catechism yr Eglwys ar ei ben ei hun, Ac er mwyn denu'r bobl i brynnu hwnnw, ac iw ddysgu iw plant, gwerthaf y llyfrau hynny cyn rhadted i Shopwyr y wlad, fel a gallont eu gwerthu drachefen am ddimeu y llyfr. Ac rhag ofon na chaffoch mo'r gwir gywir gatechism hwnnw, mynnwch weled ar waelod y tu dalen cyntaf o hono, henw eich Gwasanaethwr *Thomas Jones*.

Articlau, neu Erthyglau Crefydd Eglwys Loeger, yn dangos holl gyfreithlawn byngciau y Grefydd hono. Am un Geiniog y Llyfr.

Ac Amryw o Faledau Cymraeg, ar amryw Destynau.

Y Llyfrau Cymraeg a henwyd ymma, a fyddant ar werth (gyda'r Almanac Cymraeg) gan *Thomas Jones*, neu gan ei weinidogion ef drosto, fel a canlyn, bob blwyddyn.

Yn ffair *Gaer-lleon*, ar wyl Mihangel.
Yn ffair *Aberhonddu* y 6 dydd o Fis *Tachwedd*.
Yn y *Mwythig* gan Mr. *Gabriel Rogers*.
Yng-wrexham gan Mr. *Thomas Jones*, yn Heol Abad, wrth Arwydd yr *Haul*.
Yn Sir Fon gan *Mr. Rowland Hughs* yn Llan-ddaniel.
Yn Nhowyn meirionedd gan *Rowland Owen*.

Mae Rhai o'r llyfrau a elwid y gwir er gwaethed yw, heb werthu etto, yn llaw Mr. *John Minshall*, *Ynghaerlleon*.

DIWEDD.